

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

NELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej
Fél évre ... .. 480 Lej
Negyed évre ... .. 240 Lej
Havonta ... .. 80 Lej

Árjegyzék előzetes szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucarestiben 50 banival több

Megingó bizalom.

Most az ügyvédek szívesen fel egy legújabb miniszteri rendelet hatása alatt. Lassanként szinte már megszokjuk, hogy valahányszor valamelyik miniszter rendeletet ad ki, mindannyiszor feljajdul az ország egyik, vagy másik néprétege. Nemcsak azért, mert az illető miniszteri irat az eleven existenciájukba vág kíméletlen kézzel, de elsősorban a meglepetéstől szíszsennek fel az érdekeltek. Meglepetésük az ilyen esetekben valóban indokolt, mert soha sem lehet tudni, hogy melyik pillanatban éri őket olyan csapás, amire nem is számítottak. Szemléltető dokumentuma ennek a bizonytalan és nyugtalanító helyzetnek a legújabb miniszteri rendelet, amely a peres ügyek bírósági taxáit lépteti újból életbe. A hónapok óta elzajlott országos ügyvédsztrájkának ugyancsak az volt az egyetlen kivmánya, hogy az igazságügyminiszter visszavonta azt a peres felekre, de az ügyvédek is rendkívül sérelmes intézkedést, amely horribilis mértékben növelte a bírósági illetékeket. Sovány eredmény volt ez az ügyvédek elkéseredett akciójával szemben, de a fiskális-társadalom megnyugvással vette tudomásul ezt a kevés engedelményt és legalább arról az oldalról biztonságban hitték feleik és a maguk érdekeit.

Most aztán egy újabb miniszteri rendelet kiábrándította őket ebből a hitikből, sőt megrendítette őket a miniszteri intézkedésekbe fektetett feltétlen bizalmukban is. Értsük meg, itt nem a romániai igazságszolgáltatás, illetve az ügyvédi kar speciális sérelmeiről és csalódásairól van szó, hanem az adófizető polgárok összességének a miniszteri megnyilatkozásokkal vetett bizodalmaról elsősorban. Mert ez a legutóbbi visszatáncolás nem egyedülálló jelenség az ország mai közigazgatásában. Zavarok vannak és voltak az állampolgársági megszerzése körüli eljárásnál, a vasúti tarifák időleges megállapításánál, a kisebbségeket érintő iskolai, egyházi, kulturális intézkedéseknél és még számos olyan esetben, amely a lakosság-nak eminens életérdekét érinti.

Az állami ügyek intézése végeredményben egy gigantikus méretű üzem igazgatásához hasonló. A hatalmas üzem egyes részterjéi élén felelős igazgatók, miniszterek állnak, akik a hatalmuk alá rendelt óriási apparátust mozgatják. A miniszternek vigyázni kell minden szavára, minden intézkedésére, mert annak nagy súlya és fontossága van az üzem menetében. Ha ezeket az intézkedéseket kapkodva adja ki, szavai és parancsai egymással ellentmondók, úgy annak komoly következmények támadnak. Egyrészt üzemzavar áll be a precíz működést igénylő apparátusban, másrészt pedig elikallódik az a bizalom és tekintély, amelyet a miniszter-igazgató egy pillanatra sem nélkülözhet felelősségteljes posztján. Vak engedelmességre, az intézkedések skrupulus nélküli elfogadására csak olyan tömeg képes, amely feltétlenül megbizik a parancsok erőlyében, tudásában, következetességében. Ha ez a bizalom megrendül, úgy annak törvényszerűleg jelentkezik a destráló hatása. A miniszternek tehát féltő gonddal kell óvni ezt a költségtelenül meglevő tekintélyt és nem szabad kockára tennie azzal, hogy mindentafelől visszavonja nemrég kiadott rendelkezéseit. Különösen pedig nem azokat, amelyekkel valami nagyon fájó sérelmet orvosolt, mert a már behégedt és újból felszakított sebek kétszeresen fájnak.

Megváltoztatják az agrártörvényt.

Carmen Sylva királyné emlékezete a kamarában. — Tömeges interpellációk

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A kamara mai ülésén Lapedatu parasztpárti kéri a constanta-techirgioli vasutvonal kiépítését. Ionescu tábornok megígérte, hogy nyárig elkészítik a vonalat és közli, hogy Techirgiol név helyett ezt a fürdőhelyet Carmen Sylvának fogják elnevezni, a nagy királyné iránti kegyelet jeléül. A kamara előgadjja a javaslatot és Puilescu köszönetet mond Ionescu tábornoknak, Bratianu Vintila kétségbe vonja Ionescu tábornoknak azt a jogát, hogy mint államtitkár a kormány nevében beszéljen.

Madgearu közbeszó: Tatarscu még sokkal fontosabb dolgokban is beszélt Bratianu lonel helyett.

Bratianu Vintila: A mi koncepciónk egészen más volt, mint a jelenlegi miniszterelnöké.

Acu nemzetipárti a szilágysomlyó-zilahai vasut menetrendjének megváltoztatását kéri, mert rossz az összeköttetés Cluj-zsal. Dan Sever panasolja, hogy a házhelyeknek kijelölt

telkek ára rendkívül magasak és kéri a földmívelésügyi minisztert, hogy részletfizetéseket engedélyezzen. Sumuleanu tiltakozik az ellen, hogy a botosani liceumban zsidó segéd-tanár működik, aki nem is bírja a román nyelvet. Tudomása szerint Bessarabia több városában ugyanez a helyzet. Gucianian lelkész (kormánypárti) tagadja Sumuleanu állításait. Ezután a kamara áttér az agrárreform 148-ik szakaszának módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására. Ionescu előadó hangsúlyozza a javaslat fontosságát és kijelenti, hogy a törvényjavaslat nem antidemokratikus, hanem igazságos. Az ülés folyik.

A szenátus ülésén Valeanu miniszter több hiteliavaslatot nyújt be, majd Stoian a vidéki bírák anyagi helyzetéről beszél, akik még most sem kapták meg a nekik járó napidijukat. Nogaldea interpellációt jelent be az agrárreform ügyében. Jorgala a galati-i botránvos közbiztonsági állapotokról beszél. Megállapítja, hogy Galatiban a közbiztonsági szolgálat rendkívül hiányos, a betörések és lopások egymást érik. Az ülés ezzel véget ért.

Luput kizárják a nemzeti-parasztpártból.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Vitorul szerint a nemzeti-parasztpárt vezetői állandóan tárgyalják a Lupu-ügyet. A párt parlamenti csoportját holnapra összehívták, a

melyen kérni fogják dr. Lupu kizárását a pártból. A lap úgy értesült, hogy Madgearu ellenzi ezt a tervet.

Késik Aradváros költségvetése.

A költségvetés összeállítása helyett személyi viták folynak a tisztviselők leépítése körül.

(Arad, február 16.) Több hete már annak, hogy a városi szolgálati főnökök Angel István dr. elnökletével naponta ülést tartanak, a költségvetés megtárgyalásánál, hogy végre a tanács elé kerüljön Arad 1927. évi költségvetése. A részletek tárgyalása azonban egyelőre oly lassu tempóban halad, hogy nincs kilátás arra, hogy a költségvetés egyhamar elkészüljön. Egyelőre az a helyzet, hogy a tanácskozásokon főleg személyi kérdéseken vitatkoznak, a leépítés elvének keresztülvitele miatt sorba veszik, egyenkint az aradi városi tisztviselőkart, megállapítják, vajjon nélkülözhetlen-e, ha pedig az, hova kellene beosztani. Ebben a kérdésben igen élénk viták folynak le a bizottságban, miután a szolgálati főnökök egyrésze azon a véleményen van, hogy az ő részterjében nem lehet és nem szabad leépíteni, az adminisztráció zavartalan menetének biztosítása érdekében. Így húzódnak el a viták napról-napra és ma, február közepén, még alig van egy-két adat a költségvetésre vonatkozólag, mert elsősorban a személyi kérdéseket vették elő. Mivel igen sok szempontból érdeke Aradnak, hogy a költségvetés mihamarabb elkészüljön, az a vélemény merült fel, hogy a személyi vitákat most már rövidesen befejezik, hogy végre rátérhessenek a fix adatokra, a jövő évi tervekre, amelyek nagyobbára a költségvetéstől függenek. A tanácsnak valószínűleg még ebben a hónapban lesz ülése és ezért fontos volna, hogy a költségvetés már ezen az ülésen kerüljön tárgyalásra. Előreláthatólag

ugyan itt is hosszú viták fognak lefolyni az egyes tételek felett és így sok tervet keresztülvihetetlené tesz az a hosszú idő, amely alatt a költségvetés minden fórumot megjár és végre approbálva befut Aradra. A tavasz pedig, amikor meg kellene kezdődnie az alkotó munkának, már rohamléptekkel közeledik s ha az előkészületek a mostani tempóban folynak tovább, igen lehetséges, hogy lekéssük a kedvező alkalmat és időt és kénytelenek leszünk ismét egy évvel elhalasztani a fontos tervek keresztülvitelét.

A költségvetésre vonatkozólag ma beszélgetést folytattunk Angel István dr. polgármesterrel, aki a következőket mondotta:

— Tény, hogy Arad költségvetése késik, azonban ennek nem igen látja a város kárát, mert az árlejtéseket, amelyeket a jövő évi munkálatokra ki kell írni, már kiírtam. A tisztviselőknél sorra kell mennünk, már csak azért is, mert egyes tisztviselőket, akiknek rég elő kellett volna lépniük, a mult rezsim nem léptette elő, míg másokat soron kívül, több fokozatot átugorva léptettek elő. Ebben a kérdésben is rendet kell teremteni és ezenkívül a leépítés miatt is sorba kell venni a városi tisztviselőket. Azonban más városoknál is késik a költségvetés, még azok az erdélyi városok sem terjesztették be, amelyeknek állandóan rendes tanácsuk működött. Körülbelül február vége felé remélhetőleg elkészülünk a munkával és akkor letárgyaljuk a tanáccsal a költségvetést.

Chaplin alkonya.

Az amerikai nők bojkottot hirdetnek a kiváló filmművész ellen. — Hogyan lett Chaplin csavargóból a mozis diadalmas hőse.

(Hollywoodi levél.) Amerikában megismétlődik, ha a felek nem csálnak, Roscoe Arbuckle a kóvér Fatty esete, akit a törvényszék felfüggesztett ugyan, de az amerikai nőegyletek közvéleménye lehetetlenné tette, hogy filmjeit Amerikában előadják. Most Chaplin van soron Felesége, Lita Gray válopert indított ellene és keresetében különböző dolgokat állít Chaplinról. A bíróság még nem hallatta szavát, de a nőegyletek már munkában vannak s minden nap több városban helyezik bojkott alá a Chaplin-filmeket. Ami annyit jelent, hogy Chaplin másutt sem gyárthat filmeket, hiszen az amerikai mozis bevételét nem hagyhatja ki büdzséjéből. S a társadalmi bojkott terjed, Chaplinról barátai sem igen akarnak tudni s lehetőleg elkerülik. A nagy művész betegesen fekszik, testben és lélekben megtörve, egy newyorki szállóban. Gyára be van csukva, társulata elszéledt. Csak egy nagy fehér kutya tart ki mellette: Old Bill, Chaplin híres kutyája, a „Hej, kutyaélet” című filmben szereplő társa.

Chaplin házassági botrányával egyidőben — amelyről épen mai számunkban adtunk részletes és kimerítő tudósítást, — jelenik meg az életrajza a „Pictorial Review” hasábjain, nem kis feltűnést keltve. Jim Tully, aki közönséges csavargóból lett ismert író, az életrajz szerzője. Chaplin csavargókoránál kezd az életrajzot. Semmi lehetetlen nincs abban, amit ír, de Chaplin hevesen tiltakozik, cáfol és félmillió dollárra pörölte be rágalmazásért a „Pictorial Review”-t. Nincs a Jim Tully írásában egy szemérmnyi becsületesség sem, de Chaplinnek most minden szó fontos, hiszen a művészi hírneve és a vagyona forog kockán.

Amit Chaplin ifjúságáról mond el Jim Tully, az nem más, mint a „Kölyök”, amit Chaplin oly gyönyörűen vitt filmre. Egy rongyos kis kölyök, egy tehetséges, de elzüllött színész fia. Anyja valaha Sullivan operett-színházában volt primadonna, de most London földalatti életét éli. A gyerekek, Charlie és féltestvére, Syd az utcán nőnek fel, megismerkednek a piszokkal, az éhséggel, a szegénységgel. Aujjáról így ír a már arrivált Chaplin: — Mondhatnak az anyámról, amit akarnak, de tény, hogy én soha sem leszek olyan nagy, amilyen ő volt. Nagy művész volt, amelyet én még sosem láttam. Jó volt hozzám gyermekkoromban és nem kért érte semmit.

Igy nyilatkozik anyjáról, de azért soha meg nem látogatja. „Nem bírom ki” — szokta mondani. Pedig az anyja büszke rá, a film „királyára”.

Csavargóból válhatott nagy művésszé Chaplin, de polgárember sohasem lesz belőle. Szeszélyes, kiszámíthatatlan fog mindig maradni, akiben ma túladnak az érzések, holnap hideg és számító — és a női nemet valami különösen sohasem fogja respektálni. Zseni ő és ha valaki meg akarja hurcolni, mindig bőségesen fog okot találni rá. A fiatal asszony valókeresete is bizonyára alapos indokkal van tele. Fiatal, kis jelentéktelen csíri volt, akiből férje Mrs. Chaplint csinált és ezért bosszút kell állni. És bosszút áll rajta Amerika is, amelyiknek művészi jelentőségét annyira felfokozta. Még ha el akarna költözködni, sem engednék el Chaplin egy „alien”, egy idegen, aki csak úgy hagyhatja el Amerikát, ha befizet egymillió dollár adóbírságot, amelyet jövedelemtilkolás miatt vetettek ki rá. Vagyonát hatóságilag lefoglalták a bájos kis Lita keresetének biztosítására, úgy, hogy Chaplin, ha el is utazik, üres zsebbel mehet, a filmből ismert rongyos nadrágjában, elrongyolt cipőjében. Legieljebb kedves kutyája, Old Bill fogja elkísérni. Hej, kutyaélet, kutyaélet...

— Elsülyedt jugoszláv gőzös. Raguzából jelentik: Az Izbran jugoszláv gőzöst Cattaro közelében a nagy vihar elsodorta és elsülyedt. Számos utas vízbe fullt.

Alexander Bélát nem adják ki Magyarországnak

A minisztertanács visszautasította Polich Józsefné kérelmét.

(Arad, február 16.) A rablói gyilkossággal vádolva Alexander Béla meui gyógyszerész ügyében mára ismét szenzációsan érdekes fordulat állott be. Mint ismeretes, a minisztertanács annak idején a magyar hatóságoknak sikeresítését megindult kiadatási kérelmét Alexander Bélával szemben visszautasította azzal az indoklással, hogy az elszikkasztott összeg nagysága nem teli meg a román-magyar konvencióban feltüntetett összeg legalább határát sem. E határozat alapján az addig fogvatartott Alexander Bélát a minisztertanács távirati rendelkezése szabadlábra helyezték. Nemsokkal később történt aztán — mint azt meg is irtuk — az aradi ügyészséghez, de egyúttal az igazságügyminiszteriumba is egy-egy kérvény érkezett, amelyben özvegy Polich Józsefné budapesti lakos gyilkossággal s rablással vádolja meg Alexander Bélát és egyben kéri az illetékes hatóságokat, hogy Alexander, akiben ő férje gyilkosát látja, sürgősen szolgáltatassák ki a magyar hatóságoknak.

Az özvegy kérelme az illetékes fórumok elé került s mára aztán jól informált körökben az a szenzációs hír kelt szárnyra, hogy ma egy leirat érkezett az igazságügyminisztertől az aradi ügyészséghez, amely szerint a minisztertanács arra az álláspontra helyezkedve, hogy magánjellegű megkeresésre nem adhatja ki Alexander Bélát, özvegy Polichné kérvényét visszautasította, egyben pedig értesítette az ügyészséget, hogy az esetleg eddig foganatosított eljárást Alexander Béla ellen nyomosan szüntesse be.

Munkatársunk az ügyben kérdést intézett Niculescu főügyészhez is, aki azonban nagy meglepetésre kijelentette, hogy a minisztertanács ez utóbbi döntéséről még nincs tudomása, azonban valószínűnek tartja, hogy miután hivatalosan nem kérték Alexander Béla kiadását, az özvegy kérvényét a minisztertanács nem fogadhatja el s ennek az alapján nem szolgáltatathatja ki a megvádolt Alexander Bélát.

Elmarad Bethlen római útja.

A tengeri szabadkikötő kérdésében kész a megegyezés.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Magyar politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Bethlen István magyar miniszterelnök római útja végleg elmarad. A magyar kormány és a szomszéd-államok között beavatottak szerint az utóbbi napokban beható tanácskozások folytak a magyar tengeri kikötő kérdéséről és ezek a tanácskozások olyan eredménnyel végződtek, hogy teljesen fölöslegessé vált a római út. A magyar

miniszterelnök, hír szerint, még Genfben sem utazik el, miután a Népszövetség ülésén Magyarországot érintő fontos kérdésben nem döntenek.

Ezzel szemben azonban Bud János pénzügyminiszter február végén Genfben utazik a Népszövetség ülésére, hogy a népszövetségi kölcsönből ötvenmillió aranykorona felszabadítását kérje beruházási célokra.

Hehs Béla meghalt.

Az Aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatójának tragikus elhunyt. — Pénteken délután lesz a temetés.

(Arad, február 16.) Aradváros társadalmának és közigazdasági világának nagy és mélységes gyászja van: a város társadalmának egy értékes, általánosan ismert és becsült előkelő tagja dőlt ki ma délután az élők sorából. Hehs Béla, az Aradi Ipar és Népbank vezérigazgatója hunyt el ma délután három órakor a Posgay-szanatóriumban. Halálát hosszú, kínos szenvedés előzte meg; családja, sok jóbarátja, orvosai, sőt külföldi professzorok, mindeit elkövettek, hogy ezt a valóban értékes embert megmentsek az életnek. De a könyörtelen halál erősebb volt az élők szereteténél, az orvos-professzorok tudásánál és Hehs Béla ma már szótlanul, mozdulatlanul fekszik halottas ágyán.

Hehs Béla 1871-ben született Máriaradnán. Középiskoláit Aradon végezte; kitűnő eredménnyel érettségizett az itteni felsőkereskedelmi iskolában. 1891-ben, husz éves korában lépett az Aradi Ipar és Népbank szolgálatába. Felebbvalóinak és kollégáinak csakhamar feltűnt a kiváló, szorgalmas, fiatal tisztviselő, aki meglepő készséget és szaktudást árult el a pénzügyi és általában a közigazdaság terén. Szinte évről-évre haladt előre pályáján és hamarosan az intézet egyik osztályának vezetését bízták rá. 1906-ban a részvényesek és az intézet vezetőinek bizalma a bank vezérigazgatói állásába helyezte Hehs Bélát.

Amint a pénzügyi vezetése kezébe került, hozzáfogott annak még nagyobb arányú fejlesztéséhez és hogy az Aradi Ipar- és Népbank Erdély egyik legtekintélyesebb pénzügyi intézetévé vált, az szinte kizárólag az ő kiváló munkásságának, nagy tudásának eredménye. Maradandó emlékeket szerzett a bank közigazdasági terjesztése érdekében. Ő alapította meg a bank társvállalatát, az Aradi Termény- és Áruraktárt, a Kereskedelmi és Áruforgalmi részvénytársaságot. Az ő nevéhez fűződik az aradi Gyöngyház ipari r.-t. és a Békéscsabai Áruforgalmi részvénytársaság megalapítása is.

Nemcsak közigazdasági téren dolgozott Hehs Béla vezérigazgató ilyen törhetetlen akarattal és fáradhatatlanul, hanem részt vett minden társadalmi és jótékonyági mozgalomban is. Csupaszív ember volt, akit munkatár-

sai bálványozásig szerettek. Nem volt Kérés, amit — ha módjában állott — ne teljesített volna; sok szegény ember könnyeit törölte le Hehs Béla jótékony kezével, érző szívével.

Halálhozó betegsége már régebbi keletű, de hatalmas energiája minden erővel küzdött ellene, míg össze nem roppant szervezete. A múlt esztendőben vált súlyosabbá betegsége. Ekkor hosszabb időre ágyának dőlt Hehs Béla, majd pedig Budapestre utazott, ahol kiváló orvos-professzorok, közöttük Manninger tanár, vették kezelés alá és próbálták orvoslást keresni súlyos bajára Budapesten meg is operálták a vezérigazgatót, aki valamennyire jobban is lett, úgy, hogy nemrégiben haza is tért Aradra. Már a budapesti műtéténél közölték az orvosok az igazgatóval, hogy egy második operáció is szükségesnek látszik, s Hehs Béla főként azért jött vissza övéi körébe, hogy megfelelő erőt gyűjtsön a második, a nagyobb műtetre. Az elmúlt héten aztán testi kondíciója annyira megjavult, hogy elérkezett az ideje az operációnak. Manninger budapesti professzor operálta meg Hehs Bélát az aradi Posgay-szanatóriumban.

A nehéz műtét sikerült és már úgy látszott, hogy a vezérigazgató fizikuma megbirkózik a súlyos betegséggel. Négy nappal ezelőtt azonban állapota váratlanul súlyosbodott és fokozatosan vesztette erejét. Tegnap reggel orvosai már elmondottak életéről és este megkezdődött az agónia. A haláltusa ma délután három óráig tartott és Hehs Béla bankigazgató, a kiváló közigazdász, a jótékony ember, ma délután három órakor örök álmra hunyta le szemét. Halálát felesége, két leánya, veje, Scharfner Sándor aradi mérnök, Hehs Vilmos, Viktor és Márton fivérei, nagyszámú előkelő rokonsága, jóbarátai és munkatársai gyászolják. Temetése holnap (pénteken) délután lesz a felsőtemető halottasházából.

— Döntés készül az angol—orosz viszályban. Londonból jelentik: A Daily Mail híradása szerint a kormány ma vitatja meg az angol—orosz viszonyt a szovjetnek Anglia ellen irányuló propagandája szempontjából. A döntést különösen konzervatív körökben nagy izgalommal várják.

Grozavescu Traiant megölte a felesége

A világhírű operaénekes tragikus halála. — Halálos féltékenységi jelenet. Kétórás heves vita után egy lövéssel végzett férjével a hisztériás feleség. A megrendítő so-su énekművész tündöklő karrierje. — Az Adonis-szépségű Grozavescut haláláig gyötörte a féltékeny feleség.

(Arad, február 16.) Egész Románia, de főleg Erdély közvéleményét mélyen megrendítő hír érkezett ma Bécsből. Grozavescu Traiant, a világhírű román operaénekest tegnap délután bécsi lakásán felesége, egy viharos féltékenységi jelenet során, agyonlőtte. A megdöbbentő tragédia híre Aradon is mély részvétet keltett, mert Grozavescut Aradon is jól ismerték s mert a szerencsétlen véget ért operaénekes közeli rokona — unokaöccse — az Aradon általános becsülésnek örvendő Iovanescu Vasaliének, az I. lovashadosztályparancsnoksághoz becsztott huszárőrnagynak. A tragédia hírével az Aradi Közlöny munkatársa kereste fel Iovanescu őrnagyot, aki a lugosi származású, világhíres tenorista eddigi életéről, tüneményes pályafutásáról, sok érdekes, megkapó és intím részletet mondott el, amelyeket az alábbiakban ismertetőnk behatóan Grozavescu Traian életéről és tragikus haláláról az alábbi részletes tudósításunk számol be:

A lugosi kisdíákban — világhírű tenorista.

Grozavescu Traian 1895-ben született Lugoson. Apja, Grozavescu Szilárd a lugosi pénzügyszervezet főtisztviselője volt, aki gyönyörű tenor-hangjával erősségét képezte az ottani dalárdának. Tavaly halt meg Lugoson. Traian fia örökölte muzsikális készségét és hangját, amivel már diákkorában is feltűnt. Lugoson érettségizett 1914-ben, majd bevonult katonának. A lugosi 21-es honvéd-tüzérezrednél szolgált, mint önkéntes. Itt érte a világhírnév és Grozavescu aktíváltatta is magát. Az orosz harctéren kitűzött, igen bátran viselkedett, sok kitüntetést kapott s végül mint főhadnagy került ki a háborúból. Hazament Lugosra, de amikor a szerbek bevonultak a városba, Budapestre utazott és a Zeneakadémia növendéke lett. Tanulmányait nem fejezhette be, mert időközben proletárdiktatúra lett és Grozavescu kénytelen volt Kolozsvárra utazni, ahol magánúton folytatta énektanulmányait. Közben a kolozsvári román opera kórusában énekelt és itt fedezte fel tehetségét Pavel Constantin igazgató, aki nyomban kivette a kórusból s elsőrendű szerepeket bízott a fiatal énekesre. Rövidesen hallatlan népszerűsége tett szert Romániában, ahol hangja mindenkit megbűvölt. Művészetének híre külföldre is eljutott és a bécsi Volksoper igazgatója leküldte megbízottját Kolozsvárra, hogy hallgassa meg a fiatal énekes-fenomenét. Hosszu távirati jelentés ment Bécsbe, magasztalva Grozavescu kiváló képességeit. Nyomban megérkezett a meghívás; a tenorista próbát énekelt a Volksoperben, amely azonnal leszerződött. Budapestre is hívták, de szerződését attól a feltételtől tették függővé, hogy Grozavescu változtassa meg a nevét, amire a művész nem volt hajlandó. A Volksoperből csakhamar átkerült a bécsi állami Operaházba, ahol minden fellépése újabb diadalt jelentett számára. Meghívást kapott a milánói Scalához is és sokáig versengett érte Bécs és Milánó, amíg végre mégis csak az osztrák fővárosban maradt.

Az operaénekes házassága.

Grozavescu Traian négy évvel ezelőtt vette el Kövesdi Nellyt, Kövesdi Tivadar bécsi bútorgyáros leányát. A Kövesdi-család Budapestről származott el Bécsbe és csaknem egészen osztrákosodott úgy, hogy csak a még élő nagyapa tud közöttük magyarul. Kövesdi Nelly előbb Mortium román kapitány felesége volt, amikor Grozavescuval Bécsben megismerkedett. Az ismeretségből barátság, majd szerelem lett és Mortium kapitány beleegyezett abba, hogy elvált a feleségétől, akit Grozavescu vesz nőül. A kapitány azután hazajött Romániába és Temesvárott helyezkedett el, ahol lemondott rangjáról és most mint hivatalnok él ott. Renée nevű kisleányával, aki Bécsben nevelkedett, minden esztendőben Herkules-füzdőn találkozik.

Grozavescu kicsiny leánykaja.

Grozavescu és felesége boldogan éltek Bécsben, a Lerchenfeld-stasse 62. számú ház-

ban lévő lakásukon. 1924-ben leánykájuk született, akinek Mira nevet adtak s aki most Grozavescu Lugoson lakó özvegy édesanyjával

Heves harc a berlini ut körül.

A tenoristát legutóbb a berlini állami opera hívta meg vendégszereplésre. Felesége ragaszkodott hozzá, hogy berlini utjára elkíséri. Férj és feleség között már napok óta heves vita folyt erről. Grozavescu azzal akarta erről az utról lebeszélni az asszonyt, hogy nagyon gyenge, mert szervezetét a legutóbbi szülés nagyon megviselte és így végzetesek lehetnének rá az ut és az operasték izgalmai. Az asszony azonban menni akart mindenáron. Amikor a művész látta, hogy minden kifogása hiábavaló, tegnap délután engedett az asszony kérésének. A 6 óra 25 perckor induló Passau-berlini gyorsvonaton egész hálófülkét bérelt. A béke így a házastársak között helyreállt.

Újabb féltékenységi roham.

Tegnap délután Grozavescuné felhívta férje ügynökét és impresszárióját, Lautersternt és izgatottan közölte vele, hogy férje délelőtt elment hazulról az operába és még mindig nem jött haza, arra kérte Lautersternt, érdeklődjék, vajon ki volt a férje társaságában. Az impresszárió távozása után, 5 óra táj-

Bekövetkezik a tragédia.

Dühösen kinyitotta a bőröndöt, amelybe az utiholmikát csomagolták be és az asszony dolgait haragosan kidobálta belőle. A nőt elfogta az indulat, odaugrott, félretolta a férje kezét és becsapta a bőrönd fedelét, amelynek patentzárja azonnal becsukódott. Az asszony a bőrönd kulcsával beszaladt a hálószobába. Grozavescu néhány pillanatig elképedve bámult maga elé, nem tudva, mit kezdjen a bezárt kofferrel, aztán magánkívül rohant a hálószobába, hogy elvegye az asszonytól a kulcsot. A vitakozás hevében aztán a nő revolvert kapott elő és hátulról rálőtt férjére. A golyó a művész koponyájának hátsó részébe hatolt és a homlokán jött ki. Grozavescu holtan zuhant végig a padlón. Grozavescu Olga szinte önkívületi állapotban sietett bátyja segítségére, azonban már késő volt. Mialatt a leány a bátyja holtteste mellett jajveszékelt, Grozavescuné apatikusan viselkedett, a revolvert visszatette íróasztala fiókjába és szó nélkül leült egy fotelba.

Az asszony felbomlott idegei.

Az előhívott mentők visszafordultak, mert utközben megkapták az értesítést, hogy a segítség késő. A rendőri készültség azonban kiszállt a gyilkosság színhelyére. A holttestet az orvostani intézetbe szállították, a gyilkos asszonyt pedig a VIII. ker. rendőrbiztonságra vezették, ahol idegei felmondták a szolgálatot, a hozzáintézett kérdésekre nem tudott válaszolni és olyan volt, mint egy fébolyodott. Hosszu időbe telt, amíg magához tért és elmondta, hogy férje elhanyagolta őt, más nők után érdeklődött és emellett a szó szoros értelmében kizárta és övörtörte úgy, hogy már öngyilkosságra gondolt. — A rendőrtisztviselő kérdésére elmondta Grozavescuné, hogy a revolver tulajdonképpen a férjé volt, aki akkor vásárolta, amikor második — a halott — gyerekük született. A szülés nagyon fájdalmas volt és Grozavescu nagy izgalomban kijelentette akkor, hogy ha felesége belepusztul a szülésbe, ő is agyonlővi magát. Grozavescuné később elvette férjétől a revolvert.

Este újból kihallgatták a gyilkos asszonyt, aki most már megváltoztatta első vallomását és kijelentette, hogy nem volt szándékában férjét megölni, csupán ijeszteni akarta a revolverrel. A keze reszketett és egyik ujjával véletlenül megnyomta a ravaszt. A bécsi rendőrség a kihallgatás után Grozavescunét letartóztatta, de feldúlt lelkiállapotára való tekintettel a rabkórházba szállították.

Az asszony készült a gyilkosságra.

A bécsi Polizei-Korrespondenz jelentése szerint a halálhozó golyó Grozavescunak a nyakán hátul hatolt be a fejébe, s a balszemén jött ki. A

nál él. A tenorista egymásután aratta diadalait, Bécs közönsége tomboló lelkesedéssel ünnepelte estéről-estére. Az asszony rajongó szeretettel csüngött férjén és éppen ez a nagy szerelem volt a kiinduló oka annak, hogy az utóbbi időben féltékenykedni kezdett. Tavaly januárban Grozavescunénak halott gyermeke született és ettől kezdve mintha kicsérélték volna és szinte üldözte férjét beteges féltékenységgel.

ban azonban hazaérkezett az énekes és a már előkészített bőröndöket vizsgálta. Jelen volt huga, Grozavescu Olga is, aki a bécsi egyetem bölcsészeti szakának hallgatója és aki épen azért jött hozzájuk, hogy elbucszkék Berlinbe induló bátyjától és sógornójától. Grozavescunak egyszerre csak eszébe jutott valami, otthagya a bőröndöket és nyugodtan átment a másik szobába, ahonnan telefonált. Hogy kivel és mit beszélt, azt a másik szobában nem igen lehetett hallani, de az asszony újra gyanakodni kezdett és mikor férje viszszejött hozzájuk, szemrehányást tett neki és újabb féltékenységi jelenetet rögtönzött. Az elutazást megelőző kétnapos vita után ez az újabb féltékenységi roham fellobbantotta a tenorista haragját:

— Most már semmi körülmények között nem tűröm, hogy velem jöjj Berlinbe — kiáltott idegesen. — Mert ha ilyen állapotban velem jössz, mi biztosítja az én nyugalmaimat? Nem vislek magammal, mert állandóan feldúlt állapotban nem tudnék énekelni.

szerecsélen ember hangtalanul rogyott össze, a golyó azonnali halált okozott. A rendőrség megidézte Grozavescu Olgát is, akit azonban a tragédia annyira megrendített, hogy emlékezőtehetségét szinte teljesen elvesztette, s eleinte alig tudott valamit mondani a borzalmas családi háborúságról. Később valamennyire magához tért, s ekkor azt vallotta, hogy sógornője egy izben már hangoztatta, hogy férjét, akiről rendkívül féltékeny volt, előbb-utóbb lelövi, de ezt a kijelentést nem igen vették komolyan. A rendőri megállapítások szerint Grozavescuné tettét ugyan felindult állapotban, azonban mégis bizonyos előzetes megfontolással követte el, s ezért férjgyilkosság címen folyik az eljárás az asszony ellen.

Grozavescu válni akart.

Grozavescut nemcsak művésze, hanem feltűnő férfiszépsége miatt is különösen szerették az asszonyok. Legénykori szerepeiről sokat beszéltek már, sőt a bécsi sajtó hónapokkal ezelőtti újabb szerelmi legendát szőtt a szép tenorista köré. A bécsi lapok szerint egy fiatal Habsburg-főhercegnő szeretett bele a híres énekesbe és a főhercegének nagy fáradságukba került leányukat Egyiptomba vinni — felejtés céljából. Az érdekes szerelmi kalanddal is kapcsolatba hozták Grozavescu nevét és ezzel még csak fokozták feleségének beteges féltékenységét. Legutóbb az asszony egy bécsi egyetemi tanár feleségére gyanakodott s azzal vádolta meg urát, hogy ezzel az asszonnyal akar Berlinbe utazni. Érdekes, hogy egyes bécsi lapok egész nyíltan arról írják, hogy a ragyogó szépségű Grozavescu tényleg többször megcsalta a feleségét, úgy hogy az asszonynak valójában oka volt a féltékenységre, amely néha annyira elhatalmasodott rajta, hogy emiatt ájulási rohamai támadtak. A rendőrségen Grozavescuné apja Kövesdi Tivadar is azt vallotta, ő is tudott arról, hogy a leányát a férje megcsalja, sőt arról is tudott, hogy mióta leánya a szanatóriumból kijött, Grozavescu komolyan foglalkozott a válás gondolatával. Ez a körülmény is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a hisztérikus, betegesen féltékeny asszony golyója ilyen borzalmasan kettészakította a nagyívű fiatal művész ragyogó pályafutását.

Védekezik a gyilkos feleség.

A bécsi rendőrség ma újból és hosszabban kihallgatta Grozavescunét, aki elmondotta, hogy féltékenységből ölte meg férjét, de a gyilkosságra nem készült előre, hanem pillanatnyi felindulásában követte el tettét, amikor férje közölte vele, hogy nem viszi magával,

Berlinbe. A Hera-szanatórium főorvosát is kihallgatta a rendőrség. A főorvos kijelentette, hogy az ő szanatóriumában szülte meg Grozavescu halott gyermekét és a szülés következtében olyan depresszív állapotba jutott, hogy nem volt beszámítható. Grozavescunét továbbra is szanatóriumi ápolásban akarták részesíteni, de férje néhány nappal ezelőtt kijelentette, hogy feleségét magával viszi berlini vendégszereplésére. Ezért a szanatóriumi ápolás tervét elejtették. A gyilkos asszony unokatestvére, Öváry Mici a rendőrség előtt tett vallomásaiban elmondotta, hogy többször figyelmeztette unokánövérét, hogy Grozavescuval kötött házasságának nem lesz jó vége, mert a fiatalasszonyt állandóan gyötörte a féltékenységi és ezért, különösen az utóbbi időben napirendem voltak az összetűzések.

A művész édesanyja.

Grozavescu özvegy édesanyja Lugoson lakik, ahová ma érkezett meg a borzalmas tragédia híre. Amint nekünk Lugosról telefonálják, a tenorista nagybátyja, Serbul Pál dr. vármegyei főjegyző intézkedett, hogy az 54 éves Grozavescuné egyelőre semmit se tudjon meg nagynevű fia megrendítő katasztrófájáról. A szerencsétlen özvegyasszony még alig heverte ki azt a csapást, amelyet férje tavaly történt elhunyt okozott és idegze nem bírta elviselni, ha rajongva szeretett fia tragédiájáról kiméretlenül értesítik. Minden öröme, reménye a fiában volt, aki ugyancsak bálványozó szeretettel szerette édesanyját. E nyáron Grozavescu és felesége Lugoson nyaraltak, ahol a tenorista szép szőlőt és borházat vásárolt. Öz. Grozavescuné annakidején nem nézte jó szemmel fia házasságát, de később megbarátkozott menyével, mert az erős kézzel tartotta féken Grozavescu Traian kissé könnyelmű hajlandóságait. Nyaralásuk folyamán Grozavescu gyakran felkereste aradi és temesvári barátait, akik azonban elszomorodva tapasztalták azt a hatást, amelyet feleségének szinte zsarnoki tulajdonsága tett a vig. kedves cimborára. A tenorista felesége ugyanis nemcsak a nőktől, hanem még férfibarátaitól is féltette Grozavescut és valósággal elmarta tőle régi, jó pártasait. A nagy tenorista típusa lett a papucs alatt nyögő férjnek, ami nagyon bántotta önértétét és ezt a helyzetet barátai előtt titkolni is igyekezett.

Grozavescu Aradon.

Grozavescut az aradi közönség is nagyon jól ismeri a színházból és a hangversenyéjszakai és számos barátja, sőt rokona is van a város társadalmában. Ugy ő, mint felesége rajongtak a footballért és a nyáron is minden érdekesebb mérkőzést megnézték Erdélyben. Legutolsó aradi tartózkodása is a footballal összefüggésben történt. A Kinizsi—Amte országos bajnoki küzdelemben Grozavescu és felesége Lugosról autón jöttek be Aradra és izgatottan figyelték a mérkőzés minden fázisát. A világhírű énekes tragikus halálának híre nagy megdöbbenést keltett aradi barátai és tisztelői körében is.

Letartóztattak egy aradi tisztviselőt.

(Arad, február 16.) Az aradi felsőkereskedelmi iskola feljelentésére az aradi rendőrség őrizetbe vette és ma délelőtt az ügyészségre kísérte Coteti György aradi rendőrségi hivatalnokot, aki évekként ezelőtt állítólag a brádi gimnázium titkáráról 6000 lejért a gimnázium IV. osztályáról szóló bizonyítványt vásárolt. Coteti nemrégiben a hamis bizonyítvány alapján beiratkozott az aradi kereskedelmi iskolába, ahol azonban gyanusnak találták a bizonyítványt, utána néztek a dolognak, s ekkor kitudt, hogy a bizonyítvány valóban nagy szerűen sikerült hamisítvány. Coteti Radu Pascu vizsgálóbíró előtt azt hangoztatta, hogy ő jóhiszeműleg járt el, amennyiben egy diák ajánlotta neki, hogy pénzért bizonyítványhoz juthat, aminek a révén aztán állami szolgálatot vállalhat. Cotetinek tettett az ajánlat, átadott a diáknak 6000 lejt, aki aztán állítólag az iskola titkárától egy rendesen, szabályszerűen kiállított, de hamisított bizonyítványt kapott Coteti nevére. Kihallgatása után a vizsgálóbíró letartóztatta Coteti Györgyöt.

Aradi előadás Bucurestiben.

Babescu igazgató bemutatta a fővárosban az eddig elkészült oktatófilmeket

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Babescu Victor, aradi polgári iskolai igazgató, a Filmul Didactic igazgatója, ma délután Bucurestiben, a „Casa Scoala” nagytermében, Petrovici I. közoktatásügyi miniszter védnöksége alatt nagyszabású előadást tartott „A kinematografia a modern tanításban” címmel s egyben ismertette az aradi Filmul Didactic széleskörű mozgalmát a román filmipar megteremtése érdekében. A nagy hatást keltett, kiváló előadás több miniszter jelenlétében hangzott el, akik tetszésüket és elismerésüket fejezték ki Babescu direktornak,

alapos, nagy szakismerettel elmondott beszédért. Az előadás keretében a Filmul Didactic következő kulturális célú filmjei is bemutatásra kerültek: 1. A királyi család látogatása Timisoarán. Állatképzés Bánátban. 2. A Romulus és Remus szobor leleplezése Timisoarán Goldis László és Trancu-lasi miniszterek, valamint az olasz delegáció jelenlétében. 3. A ruscital márványipar fejlődése. 4. Utazás Brasovból Sinalaig. A Kárpátok csodái. 5. Arad- és Temes megye legmodernebb fémgyártó gyárai üzemen. — A felvételek technikai fejlettsége nagy és szinte feltűnést keltett.

Aradi ügyvédek a bírósági taxák ellen.

Mozgalom az illetékek eltörlése érdekében. — Megdrágul a pereskedés.

(Arad, február 16.) A tavalyi ügyvédsztrájk-nak talán egyetlen látható eredménye volt, hogy az igazságügyminiszter visszavonta ama — az ügyvédekre rendkívül sérelmes — rendeletét, mely szerint a legtöbb polgári per folyamatba tételekor, de a bizonyítások és egyéb perirati kiegészítések során is ugynevezett nyomtatvány-illetéket kellett leróniuk, amely 5 lejtől kezdve a gyakori 100—150 ezer lejes pereknél már 100—120 lejt tett ki esetenként, úgy, hogy voltak olyan polgári ügyek is, amelyekben az ítélethozatalig legkevesebb 5—600 lejt ilyen nyomtatvány-illetéket kellett fizetniük az érdekelteknek. Annál nagyobb volt aztán az ügyvédek soraiban a megiepetés, amikor az igazságügyminiszter napokkal ezelőtt kelt rendeletével ismét életbeléptette a taxák szedését. Ez a rendelkezés ugyanis annál is sérelmesebb, mert valószínű, hogy az előkészítésben lévő új bélyegtvényben erre vonatkozólag is történik intézkedés és a taxa de imprimatát is bizonyára az eddigi háromszorosára fogják felemleni,

amely természetesen ebben az esetben a perköltségek tetemes felszaporodását jelentené. Különösen a telekkönyvi ügyeket érinti súlyosan ez a rendelkezés, mert ezzel is megnöveli az amúgy is magas illetéki ingatlanátírások költségeit. Ügyvédi körökben — ahol különben mozgalmat indítottak a sérelmes rendelet visszavonása érdekében — úgy tudják, hogy a rendelet ismételt életbeléptetése állítólag azért történt, mert a cluj-i törvényeségi nyomda — amely tudvalevőleg az erdélyi bíróságokat nyomtatvánnyal látja el — válsággal küzd, s most a taxa de imprimata (nyomtatványi illeték) címén befolyó összegekből akariák fedezni a nyomdávalal deficitjét. Ez azonban annál inkább is érthető, mert hisz az idejű költségvetésben is az igazságügyi tárca bevételei a kiadásokkal szemben jóval magasabb összegben vannak feltüntetve, a tárcának tehát módjában áll a bíróság részére készített nyomtatványok előállítás költségeit ebből a feleslegből fedezni, ahelyett, hogy méltánytalanul megterhelje az amúgy is nagy költséggel járó pereskedést.

Művészet.

A modern nő és a modern házasság.

Dr. Hersch Andor és dr. Gabos Jenő előadása a kulturpalotában.

(Arad, február 16.) Csaknem sziklonok bizonyult ma este a kulturpalota kisterme, annak az intelligens és disztinált publikumnak befogadására, amely dr. Hersch Andor és dr. Gabos Jenő előadására volt kíváncsi. Dr. Hersch és dr. Gabos ugyanis „A modern nő és a modern házasság” problémájáról tartottak előadást ma este az aradi újságírószervezet rendezésében.

Az előadásokat dr. Krenner Miklós az újságírószervezet elnöke vezette be néhány tartalmas mondattal, majd dr. Hersch Andor lépett az emelvényre. Az ismert nevű aradi orvos párhuzamot vont előadása elején a régi és mai nő között és megállapította, hogy a Ma nője két dologban különbözik a Tegnapi nőtől. Az egyik, hogy a mai nőnek nincs foglalkozása, a másik, hogy nincs lelki nyugodtsága. A régi nőnek minden fölös erejét szublimálta a háztartási munka és ép ezért nyugodt lelkiületű is volt, a mai nőnek már nem foglalkozás a háztartási munka, újat pedig nem tud még. Immen erednek az összes bajok és ezeket a modern nő beleviszi a házasságba is. Ezért recseg és ropog a házasság intézménye, pedig nem az a rossz, hanem az egyének, akik megkötik.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után dr. Gabos Jenő ügyvéd ült le az előadó asztal elé és kifejtette, hogy a házasság válságát a rossz gazdasági viszonyok okozzák és a legfontosabb az volna, ha a kereseti viszonyokat különös tekintettel a házasodni akarókra nézve javítanák meg. Ennek fontosságát már belátta Mussolini is, amikor behozta az agglégény adót, amit e célra lehet fordítani, sőt Budapesten is alakult egyesület a házasulandók segítésére. Meggyőzően mutatta ki, hogy a házasságnak anyagi bázissal kell rendelkeznie, mert anélkül a pusztán vonzalomra épített házasság nem életképes. De még lehetetlenebb az, amelyik vonzalom nélkül csak anyagiakra van bázisozva, mert a vonzalomra épült házassághoz esetleg még lehet szerezni a szük-

séges anyagiakat, de anyagiakom épülthöz a vonzalomra soha. Érintette a modern férjvadász-lásokat is, kimutatta, hogy az ideális házasság ma az, ha mindkét fél megkeresi kenyerét. A nőnek a házasságban úgy kell viselkednie, mint egy barátnőnek és szeretőnek; a férfinak pedig úgy, mintha mindég völégény volna. A rossz házasságból kivezető út gyanánt a választ jelölte meg, mert ez még mindig jobb, mintha két nem egymáshoz illő ember együtt marad egy életen át.

A nagyszámú közönség feszült figyelemmel hallgatta végig a magas színvonalú előadásokat és zajos tapsokkal tüntette ki dr. Hersch Andort és dr. Gabos Jenőt.

* A színház műsora. Csütörtök: Házi tündér, színmű. (Bemutató előadás. B. bérlet.) Péntek: Házi tündér, színmű. (C. bérlet.) Szombat: Alexandra, operett. (Bing Jánossal, Havassy Milmu és László Andorral. A. bérlet.) Vasárnap d. u. 3 órakor: Luxemburg grófia, operett. (Méréskelt helvárok). Délután 6 órakor: Házi tündér, színmű. Este 8 és fél órakor: Orlov, operett. (Bérletszűnet.)

* Bartók Béla holnapi hangversenye pontban 9 órakor kezdődik!

* Az aradi színházi iroda hírei: Szendrey Mihály a Házi tündérben. A Házi tündér csütörtöki premijének külön érdekessége Szendrey Mihály színigazgató fellépése. Szendrey Mihály a nagybeteg Kallós József pompás szerepét játssza el Dickens nagyszerű színművében. A címszerepet Pallay Manel játssza. A többi főszereplő: Fekete Irén, Kálmán Sári, Kiss Mária, Károly Klári, Jávor, Mészáros Béla és Olasz Lajos. A Házi tündér aradi sikere a nagyszerű szereposztással és stilszerű beállítással teljesen biztosítva van. — Bing János, a kiváló énekművész szombaton este vendékként lép fel a színházban. Az illusztris vendég egyik legjobb szerepét, az Alexandra nagyherceget játssza. A címszerepet Havassy Mimi játssza, akinek partnere László Andor. — A szombat esti kabaré iránt már is nagy az érdeklődés. Váradi Aladár és társulata kacagató bohózatokat fog előadni. Kivülük a szintársulat elsőrendű tagjai is fellépnek a nagyszabású kabaré estén.

— Új amerikai követség Magyarországon. Washingtonból jelentik: A Reuter-ügynökség szerint az Egyesült Államok kormányának I. Ruffert követségét az Unió új budapesti köv.

Vihar a Fekete-tengeren.

Ujabb hajókatasztrófák történtek.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Fekete-tengeren ismét óriási orkán pusztít Számos hajó elsüllyedt. Az „Angora” török gőzös Trebizonda felé tartó útjában, az anatóliai partok közelében zátonyra futott és víz alá merült. A hajón 450 utas volt, akiket sikerült megmenteni.

Az újabb vihar hatással van a Traian-császár helyzetére is, amely ismét veszedelmessé vált. A víz ellepte a hajó szalonját és újabb hat fokkal oldalt döntötte, úgy hogy már a hajó elhajlása harminc fok.

A főkántor tragédiája.

Kifosztották a bécsi gyorsvonaton, s ez anyyira hatott rá, hogy agyvérzést kapott.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Tragikus módon halt meg Bécsben Grünwald Samu, volt budapesti főkántor, aki hosszabb ideig volt főkántora a pesti izraelita hitközség Páva-uccai, majd Rombach-uccai templomainak. A nagyszerű főkántornak csakhamar híre ment és egyre-másra kapta a csábító ajánlatokat külföldről. Később a newyorki zsidó templom főkántori állását töltötte be és öt esztendőn keresztül működött sikeresen Amerikában. Olyan gyönyörű honoráriumot kapott hogy nagyon tekintélyes vagyont gyűjtött össze.

Ennek a vagyonnak a birtokában határozta el, hogy hazatér és két hét előtt hajóra is szállott. Szerencsésen meg is érkezett Hamburgba. Innen Berlinbe akart jutni és ekkor történt a katasztrófa. Eddig felderítetlen módon a főkántort a berlini gyorsvonaton kifosztották vagyonából. Mikor észrevette értékeinek hiányát, olyan izgalom vett rajta erőt, hogy agyvérzést kapott s a berlini kórházba kellett szállítani.

A magyar konzulátus intézkedett, hogy megfelelő ápolásban részesüljön és értesítette a budapesti rokonságot is. Néhány nappal ezelőtt hagyta el a kórházat és vonatra ült. De csak Bécsig jutott el, ott újból rosszul lett úgy, hogy megint kórházba kellett vinni. Tegnap este azután a kórházban meghalt. Az orvosok megállapítása szerint az agyvérzés okozta korai halálát. Híveinek ezrei, akik éveken keresztül csodálták nagyszerű énektudását, dobogószóval érezték tragikus kimulása felett.

Fogházbüntetés

becsületsértésért.

Érdekes becsületsértési pörben ítét ma az aradi törvényszék. A pernek Bakács Miksa aradi adó divatszalon-tulajdonos volt a vádlója, sértett félként pedig dr. Nagy Sándor ügyvéd szerepelt. Az ügy előzménye az volt, hogy a Magyar Párt aradi tagozatának egyik multévi intéző-bizottsági ülésén Bakács Miksa sértő kifejezésekkel illette dr. Nagy Sándor intézőbizottsági tagot. Dr. Nagy Sándor feljelentette Bakácsot a büntető járásbíró-ságon, amely aztán 20.000 lej pénzbüntetésre ítélte. Mindkét fél felebbezett az ítélet ellen. Dr. Nagy Sándor súlyosbításért, Bakács pedig felmentésért. Ma délelőtt volt az ügy felebbviteli tárgyalása a törvényszéken, amelynek büntető tanácsa Barbur Sever dr. főelnök elnöklété mellett helyt adva dr. Nagy felebbezésének, Bakácsot 2-napi fogházra és 15.000 lej pénzbüntetésre ítélte, amely nemfizetés esetén 6 havi fogházbüntetésre változtatható át. Kötelezte azonkívül a törvényszék az ítéletet, hogy az ítéletet teljes szövegével az „Aradi Közlönyben” és az „Aradi Ujságban” tegye közzé. Dr. Nagy Sándort Muntean ügyvéd képviselte a mai tárgyaláson, aki vádbeszédében rámutatott arra, hogy Bakács egy közbecsülésben álló férfit sértett meg dr. Nagy Sándorban; kifejtette, hogy a vádlott cselekményét semmiféle enyhítő körülmény nem menti s így fogházbüntetését kért a vádlottra. A törvényszék elfogadta Muntean érvelését és rövid tanácskozás után meghozta a fenti ítéletet, amely ellen Bakács felebbezést jelentett be, míg Nagy Sándor dr. megvonzódott az ítéletben.

A házasság válsága.

Miben látja egy fiatal férj a házassági intézmény veszedelmét? — A közönség nagyarányu érdeklődése a problema iránt. — Levelek az Aradi Közlönyhöz.

(Arad, február 16.) Már az első napon is élénk és érthető visszhangot keltett a közönség körében a házasság válságáról írott tegnapi cikkünk, amely tulajdonképpen bevezetője volt annak az ankétnek, amit az „Aradi Közlöny” rendez a kérdés megvitatására. Hogy a problema mennyire súlyosan nehezedik a ma társadalmára és hogy mennyire sürgős annak valamilyen módon való kedvező megoldása, annak legjobb bizonyítéka ép az az érdeklődés, amit az olvasóközönség az így írt támaszt, valamint az, hogy már a mai posta is egy csomó levelet hozott szerkesztőségünkbe, amik mind a problema megoldásával foglalkoznak és igyekeznek módokat találni a válság enyhítésére. A levelek közül, hozzászólásként, leközöljük ma az egyik legérdekesebbet, amit „Egy aradi fiatal férj” küldött be hozzánk, aki maga is — mint az alábbi sorából kitünik — egyik szenvedő szereplője a válságnak. A meglehetősen éles szemmel rendelkező aradi ur a következőket írja a kérdésről:

— Való igaz, hogy a házasság intézménye súlyos válságban van, én azonban azt hiszem, hogy nem lényegi, hanem csupán formai válságról van szó. Azt alkatom ezzel mondani, hogy a házasság a mai formájában elavult valami és nem felel meg a konkretelményeknek. Ez a formai krízis pedig nem is egészen újkeletű, hiszen, ha jól emlékszem, már Frank Wedekind is megmondta vagy két évtizeddel ezelőtt, hogy „a házasság mai formájában csak arra jó, hogy áthágyják”. A házasság emez, inkább külső betegsége azóta orvos és gyógyszer nélkül súlyosbodott, úgy, hogy ma már sokan azt látják, hogy menthetetlen, hogy halálosan beteg. Azt hiszem, ilyen komoly dolgról, legalább is egyelőre nincs szó.

A mai szökványos házasságok egyik főhibája az, hogy a házasságot felelnek — mindent más egyéb körülménytől eltekintve —

nincs módjuk arra, (legalább is nincs a morális törvények keretein belül) hogy teljesen, vagy legalább is jól megismerjék egymást, mielőtt döntene nek arra nézve, hogy egymás mellett éljenek le egy emberéletet. A mátkaság ideje alatt, vagy akár az előtt is, csak az ünnepi arcukkal közelednek egymáshoz és mikor az anyakönyvvezetőtől visszajönten, fáradtan hull le mindkettejükről az erőszakolt ünnepi maszk, kész az első, óriási csalódás, amit rohamosan követ a többi is. A legtöbb esetben még egymás lelkületét és gondolkodásmódját sem képesek kiismerni, felületesen sem, nem is beszélve a fizikai megismerés teljes hiányáról, amelynek pedig jó részben függvénye a lelki összehangolódás. Mi ennek az eredménye? ... Az, hogy a házasság ropant hasonlatos lesz a zsákban-macska vásárláshoz, ahol még csak véletlenül sem lehet jó vételre szert tenni.

Az első lépés tehát, szerény véleményem szerint, az volna, hogy módot kellene adni a házasságnak arra, hogy teljesen megismerve egymást, dönthessenek arról, vajjon tényleg egymáshoz valók-e, vagy sem. Lehet, hogy ez nagy felzúdulást fog kelteni az egészségtelen és régi morál lovagjai között, de hiszen vég-eredményben nekik köszönhetjük, hogy válság van és ankétezni kell róla. Kétségtelen, hogy már ez a reformálás is erősen enyhítené a válságot.

Jómagm is — mondjuk így — áldozata vagyok ennek a fentemlített megismerési hiánynak, amely a mai társadalmi szokások és formák kiteljesülési eredménye. Én is csak ünnepi ruhában láttam jövőbelimet, lehet, hogy ő is csak így látott engem és most egy-egy ügy ügyvél fázadozik azon, hogy szétoldja azt a mindkettőnknek terhes kötetelét, amit házasságunkkal magunkra vettünk.

Egy aradi fiatal férj.

Hazaárulással vádolják Rakovszki szovjetkövetet

A jasi-i hadbíróság szenzációs vádemelése.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A jasi-i hadbíróság befejezte a Rakovszky, jelenlegi párisi szovjet követ. Dobrogeanu Gherea és Bujor Mihály ellen indított összeesküvés-per vizsgálatát és az ügyet közlebről főtárgyalásra tűzte ki. A vádlottak

közül csak Bujor van fogságban, aki a doftárnai fogházban most tölti ki egy másik ügyből kifolyólag kapott büntetését. A három vádlottat a király elleni összeesküvéssel és a kormányforma erőszakos megváltoztatására irányuló kísérlettel és hazaárulással vádolják.

Nagyarányu szőnyegcsalás Aradon.

Az aradi vizsgálóbíró letartóztatott egy szélhámos pécskai szőnyegkereskedőt.

(Arad, február 16.) Érdekes családi ügyből kitolyólag került ma Radu Pascu vizsgálóbíró elé Clavian Illés pécskai örmény kereskedő. Még az elmúlt évi nyarán történt, hogy Kallós József dr. aradi ügyész — aki ismerte a kereskedőt — bizományba eladás végett egy nagy értékű szőnyeget adott át Claviánnak. Az örmény néhány nap múlva közölte Kallós dr.-nal, hogy a szőnyeget Fenyves Károly aradi építész feleségének eladta 60.000 lejért, akitől azonban csak az összegnek a felét kapta meg, míg a további 30.000 lejt Fenyvesné pár napon belül fizeti ki. Kallós dr. tudomásul vette Clavian közlését s mivel a vevő neve teljes garancia volt számára, hetekig szó nélkül hagyta a dolgot. Véletlenül azonban találkozott Claviánnal, akit felszólított hogy szólítsa be az adósságot, mert szüksége van az összegre. Clavian ígéretet tett erre, de napok multak el, anélkül, hogy csak életjelt is adott volna magáról. Kallós dr.-nak ekkor már gyanus lett az ügy s szorongatni kezdte Claviánt, aki ezuttal Fenyves Károlyné aláírásával ellátott adósslevelet mutatott fel a kérdéses 30.000 lejről, majd, hogy Kallós már ezt az elintézési módot sem találta megfelelőnek, másnap újra beállított a ügyészhez, akinek átadott egy nagyobb értékű szőnyeget, azzal, hogy miután Fenyvesné nem tudott fizetni, adóssága fejében, a 30.000 lejnél jóval többet érő szőnyeget

adta. Kallós dr. örömmel ment bele az üzletbe és hirdetését tett közé, hogy egy ilyen és ilyen perzsaszőnyege van, amit el szeretne adni.

A hirdetés nyomán másnap beállított Kallós dr.-hoz a szőnyegyűjtésről ismert Fenyves Károlyné, aki mikor meglátta a 21 méteres gyönyörű szőnyeget, jédten kiáltott fel, hogy a szőnyeg az ő tulajdona. Ekkor kiszült a turpisság. Mint Kallós dr., Fenyvesné is bizományba adta át Claviánnak a szőnyeget, aki aztán Kallós dr. szőnyeget egy Schwartz nevű kereskedőnek adta el, míg Fenyvesné szőnyeget Kallós dr.-nak vitte el. Kallós dr. és Fenyvesné feljelentésére a rendőség letartóztatta Clavian Illést, aki Radu Pascu vizsgálóbíró előtt előbb tagadta, majd aztán beismerte a csalást és elmondotta, hogy pénzre volt szüksége, azért volt kénytelen a bizományba kapott és eladott szőnyeg árát a saját céljaira elkölteni. Clavian Illést kihallgatása után letartóztatták és az aradi törvényszék fogdáiba utalták be.

— Francia kommunista képviselő Romániában. Bucurestiből jelentik: A lapok közlik, hogy Marcell Cachin francia kommunista képviselő azért utazik Romániába, mert idézést kapott a Stefanov Boris-féle kommunista perben. A lapok javasolják, hogy Cachint engedjék be ugyan az országba, de kihallgatás után azonnal utasítsák ki.

H I R E K.

Pénteken temetik Mille Constantint.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A román publicisztika nagy halottjáról, Mille Constantinról a legnagyobb kegyelet és rajongó szeretet hangján emlékszik meg ma a bucuresti-i román sajtó. A *Dimineata* — amely ma gyászkeretben jelent meg — egy teljes oldalt szentel Mille Constantin emlékének, aki a hatalmas lap egyik alapítója volt. És a gyász-lesújtotta nekrológió szomorú szavai soraiból délcegen és nagy-szerűen emelkedik ki egy jóságos szívű ember, a ki az életben a Mille Constantin nevet viselte és hosszú évtizedeken át hordta keresztjét a meg-nemértés fájló kétségbeesésének. Talán össze is roppant volna ez alatt a hatalmas súly alatt Mille — mondja a cikkíró — ha nem érezte volna az elhivatottság erejét, amely minden lépése nyomán kiütözött s amely végre is térdre kényszerítette a törpéket és nakacsokat. Aztán tovább sorolja az állomásokat tovább rajzolja ennek a nagyszerű egyéniségnek a portréját, akinek a karrierje csodálatszámba ment még a háború előtti Romániában. — Mille Constantin nemcsak a románság, de az erdélyi magyarság, az egyetemes emberiség s egyetemes emberi kultúra halottja is. Már hosszabb idő óta betegeskedett s halálát közvetlenül er is hűlés okozta, amit sógora halottias árvához történt utazása közben szerzett. — Publicisztikai munkáiban, politikai tevékenységén kívül elismert költő is volt és a „Piros Könyv” című verseskötetével hatalmas sikert aratott annak idején. Többi könyvei a „Letopiseti”, „Egy élet”, „Levelek az olvasóhoz” és „Parlamentari viták”. Minden leírt sorából az örök emberi hadakozás riadója sikolt, de minden mondata végén felcsillogott a megbocsátás és béke hozsannája! Mille pénteken délután temetik Bucurestiben.

— Milyen idő várható? A Meteorológiai Intézet jelenti: A légnyomás Európában a szélső északi és keleti részeket kivéve még mindig magas. A maximum két részre szakadt, az egyik a La Manche-csatorna táján, a másik Cseh- és Lengyelország felett van. Az utóbbi rész úgy látszik meg fog erősödni. A havazás Romániában nem volt jelentékeny, mert a depresszió a Kaspi-tenger felé húzódott vissza. A lehülés a kontinens nyugati részein gyengült. Hazánkban is mérséklődött az éjjeli lehülés a beállott borulás folytán. — Idő-prognózis: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

— Averescu a királynál. Bucurestiből jelentik: Ferdinánd király ma kihallgatáson fogadta Averescu tábornokot.

— Jorga hazatérése. Bucurestiből jelentik: Jorga professzor, aki — mint ismeretes — a párisi Sorbonne-on sorozatos előadásokat tartott, a római egyetem meghívása következtében haza érkezését február 22-ikéről március 5-ikére halasztotta el. Jorga Romániában a Sorbonne-on tartott előadásait ismétli meg.

— A portugál forradalom pusztítása. Lisszabonból jelentik: A statisztikusok kimutatták, hogy a forradalom alkalmával 700 épületen összesen 26.000 kilogrammnyi üveget törtek el.

— Nagybeteg magyar professorok. Budapestről jelentik: Kéthly Károly 88 éves egyetemi tanár súlyos influenzában megbetegedett, ami most tüdőgyulladásá fejlődött. Viszont Ballagi Aladár állapota a mai orvosi jelentések szerint lényegesen javult.

— Esküvő. Szukk Antal, az ujaradi középiskola volt igazgatójának Margit leánya és Klein Mátyás, a Polgári Takarékpénztár csatádi fiókiájának főnöke e hó 13-án házasságot kötöttek. Nász-nagyok Weissenburger Nándor aradi bankigazgató és Putics Dragomir főjegyző voltak. Az esketési szertartást Mayer János esperes, pápai kamarás végezte, aki igen szép beszédet intézett az ifjú házaspárhoz.

— Nagy havazás Törökországban. Konstantinápolyból jelentik: Két hét óta nagy havazás van Törökországban. A fővárosba irányuló vas-uti közlekedés megszakadt, több ház bedült.

— Jutalom a rákosi kéjvilkos nyomravezetőjének. Budapestről jelentik: A rendőrség tíz millió korona jutalmat tűzött ki annak, aki nyomravezet a rákosi gyilkosság tettesének elfogatására.

Megszöktettek egy magyar gróft Budapestén.

A színésznőből lett grófné harca a férjéért.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Két és fél évvel ezelőtt történt, hogy Dégenfeld Imre gróft bevittek a Schwarzer-szanatóriumba, mert — mint rokonai mondták — súlyos idegbeteg volt. Sokan ugyan azt állították, hogy Dégenfeld gróft a család kényszerítette a sanatóriumba, mert meszállanceot kötötte: feleségül vette a szép Sugár Edit színésznőt. A sanatórium állandó látogatója is volt a szép grófné, aki makacsul kitartott férje mellett, dacára annak, hogy a gróf anyagilag már régóta letört. És míg a férj rokonai költségen a sanatóriumban élt, felesége azért harcolt kint, hogy orvosi bizonyítványt szerezzen, mely igazolja, hogy férje egészséges.

A törvényszék nemrég kinevezte a gróf gondnokául testvérhátját, gróf Dégenfeld Pált. Amikor ezt megtudta Imre gróf, egész testében reszketni kezdett és az izgalomtól elájult. Pál gróf közben lépéseket tett az irányban, hogy öccsét kihozza a sanatóriumból. Ezt főleg azért tette, mert a sanatóriumi költ-

ségek, amelyeket nagyrészt ő viselt, túlságosan magasak voltak. Dégenfeld Imre gróf aztán tegnap titokzatos körülmények között elhagyta a Schwarzer-szanatóriumot, amiről még a feleségét sem értesítették. A gróf jelenlegi tartózkodási helyét senkinek sem árulják el, mert félnek attól, hogy ismét találkozik Sugár Edittel.

Ma azután érdekes fordulat történt az ügyben. Ma délelőtt megjelent a budapesti főkapitányságon gróf Dégenfeld Imréné és feljelentést tett Radvánszky Béla és Radnóczy József ellen. Feljelentésében azt állítja, hogy a két feljelentett férfi tegnap férjét akarata ellenére autón megszóktatta a Schwarzer-szanatóriumból. Véleménye szerint gróf Dégenfeld Imrét külföldre vitték, ahol elmegyógyintézetben helyezik el, hogy egyszer és mindenkorra elzárják attól a lehetőségtől, hogy szabad emberként jogos anyai örökébe lépjen. A szenzációs ügyben a rendőrség megindította a nyomozást.

Meghalt a forradalmak nagyanyja.

A leghiresebb orosz forradalmi agitátornő eihunyta.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Szentpétervárról jelentik: Rendkívül hányatott életű egyéniség halt meg tegnap. Balabanova Angélika orosz agitátornő, akit a forradalmak nagyanyjának neveztek mindenütt, tegnap meghalt 84 éves korában. Balabanova már 1871-ben résztvett a párisi komünben, később Olaszországban, Angliában és Ausztriában készítette elő a forradalmakat.

— A párisi román követ dezsönéje. Párisból jelentik: Diamandi párisi román követ ma dezsönét adott, amelyen Leon Blum, Albert Thomas és De Bily ismert személyiségek is részt vettek.

— Készül a sajtótörvényjavaslat. Bucurestiből jelentik: A mai minisztertanács tárgyalni fogja a sajtótörvényjavaslatot, amelynek új szövegét Cudalbu, Mitilneu, Berlescu miniszterekből álló bizottság készítette el. A minisztertanács után a javaslat a legfőbb törvényhozó tanács elé kerül.

— Razzia selyemharisnya és rövidszoknya után — Budapesten. Budapestről jelentik: Budapest erkölcsi megrendszabályozása nagy tempóban halad előre. Csak a napokban tiltották el rendeletileg az uccán való káromkodást s a nők megszólítását, ma már viabb szenzációról számol be a táviró. Ma délelőtt a Veress Pálné-uccai leánygimnáziumban általános razzia volt selyemharisnyák és rövid szoknyák után. Minden növendéket, akinek lábain testszerű selyemharisnya, vagy térdén felül érő rövid szoknya volt, hazaküldték, hogy fekete harisnyát és térdenfelüli szoknyát huzzon fel. Egyben elhatározta a tanári kar, hogy minden olyan leányt, aki selyemharisnyát vagy rövid szoknyát hord, ékszerrel, vagy ruzsozza az ajkát — kizárják az iskolából.

— Tűzvizsgálat az aradi állomáson. Az aradi állomás épületében történt tegnap esti tűz okának kiderítésére ma délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot. A bizottság megállapította, hogy a tüzet hibás építkezés okozta. Tegnap este ugyanis kéményseprők dolgoztak az állomás épületében; kátrányos szalmával égették a kéményeket. Az állomásfőnök lakása fölött lévő kéménnyel néhány téglá hiányzott, s ennek következtében a kémény nem volt elszigetelve a padlástól és a lehulló szikráktól tüzet fogott a padlás gerendázata, amely keresztül égette a lakás mennyezetét. A kár biztosítás után megtérül.

Sokáig élt Svájcban Leninnel és Trockijjal egyetemben s csak az orosz bolsevista-forradalom győzelme után tért vissza hazájába. Érdekes jellemző, hogy éppen Balabanova Angélika volt az, aki később mérsékletre intette az orosz kommunistákat, akik ezért kizárták a pártból a forradalmak nagyanyját. Kizárása óta teljesen visszavonult a politikai élettől, míg most bekövetkezett a halála.

— Diákkövetelések a minisztérium előtt. Bucurestiből jelentik: A diákok nemzeti szövetsége és a Central Studentesc egy küldött-sége ma megjelent Petrovici közoktatásügyi miniszter előtt és memorandumot nyújtott át amelyben ismételt követelik a lasi-i kongresszuson kifejezésre juttatott kívánságok megvalósítását. A numerus clausus bevezetését, Reiner professzor eltávolítását az egyeterről, a diákzavargások idején kizárt diákok újra felvételét, a diákok tisztviselőinek fizetésjavítását és egyéb más követeléseket tartalmaz a memorandum.

— Stresemann találkozott Mussolinival. Berlinből jelentik: Az olasz Rivieráról az a hír érkezett, hogy tegnap Stresemann találkozott Mussolinival. A hír nem erősítették, de nem is cáfolták meg.

— Kisjenői földbirtokos súlyos balesete. Ma a délutáni órákban sürgősen Kisjenőre hívták az aradi mentőket. A mentőautó nyomában utnak indult Kisjenőre, ahol az értesítés szerint egy földbirtokost súlyos szerencsétlenség ért, annyira, hogy sürgős szükségüvé vált az aradi közkórházba való szállítása. Pálffy Károly erdőhegyi földbirtokos a baleset áldozata. A földbirtokos kocsin ment, a lovak megvadultak, elragadták a kocsit, amelyből a földbirtokos kiesett, oly szerencsétlenül, hogy a kerek a fején mentek keresztül. A súlyosan sérült földbirtokost a mentők az aradi közkórházba szállították, ahol nyomban orvosi kezelést alá vették. A sérülés igen súlyos.

— Az örült rémtette. Budapestről jelentik: Véres tragédia történt ma a Király-ucca 16. számú házban. Horváth Pál cipészsegéd, aki nemrég került ki az angyalföldi tébolydából, örültségi rohamot kapott és leszurta zsebkésével szállásadónőjét, Kolovai Irmát, majd öt szurással önmagát megölte. Horváth azonnal meghalt, míg Kolovai Irma a halállal vívódik a Rókus kórházban.

Bartók
Bartók
Bartók
Bartók

a legelső mester, ki az újfajta beállítású népi melosz hangnemtörvényeit a végső következmények levetéséig alkalmazta.

ezáltal az új korszak harmonikáját szinte egymaga erejéből hosszú időkre megteremtette.

a legtöbb erővel és eredetiséggel rakta le az új zenekulinra időálló alappilléreit.

mindemellett egyúttal a legkiválóbb zongoraművészek egyike !!!

— Angel István dr. polgármester Timisoarára utazik. Holnap utazik át Angel István dr. polgármester Timisoarára, ahol megbeszéléseket folytat Miclosi Cornel dr.-ral, a timisoarai városi villamos üzemek igazgatójával, az aradi közlekedési problémára vonatkozólag. Megírta, hogy Miclosi dr. a villamosépítés mellett foglal állást és feltétlenül a városi kezelés elvét hangoztatja. Holnap Angel István dr. polgármester áttanulmányozza a timisoarai villamosvasut adminisztrációját, költségeit és rentabilitását és hazatérése után jelentést tesz a műszaki bizottságnak, amely azután kidolgozza a városi kezelésre vonatkozó javaslatot.

— **Új pápai kamarások.** XI. Pius pápa Pacha Agost apostoli kormányzó előterjesztésére Devald V. máriaföldi esperesplébánosnak, Mayer János utaradi esperesplébánosnak és Szibig Frigyes glogováci esperesplébánosnak a pásztorálás terén szerzett érdemeik elismeréséül a pápai kamarasságot adományozta. Az erről szóló pápai dekrétum tegnap érkezett meg Temesvárra.

— **Házasság.** Eibenschütz Hajnalka és Szántó József f. hó 15-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Megvédi az öngyilkosjelöltektől a budapesti turulmadarat.** Budapestről jelentik: A magyar főváros vezetősége nemrég elhatározta, hogy megakadályozza az öngyilkosjelölteket a Ferenc József-híd turulmadarára való felmászását. Az utóbbi időben ugyanis az öngyilkosok előszeretettel használták ezt a módot, amely végül megfelelő rendszabályok életbeléptetésére készítette a főváros tanácsát. Ma délelőtt egy városi bizottság helyszíni szemlét tartott a turulmadárnál és elhatározta, hogy az oszlopnak azt a részét, ahol fel szoktak mászni, szegekkel rakják ki.

— **Külgyminiszterből — butorgyáros.** Pécsből jelentik: Az osztrák-magyar monarchia volt háborús külgyminisztere, Czernin Ottokár gróf Bécsben butorgyárat alapított. A külgyminiszter egy pénzemberrel társult a vállalkozásban.

— **Aradmegyei bíró nyugdíjazása.** Székely Ferenc táblabíró, az ineni járásbíró volt vezetőjét a korhatár elérése következtében hivatalból nyugdíjazták. Székely Ferenc mint nagykonvenciójú, kitűnő jogász mindenkor a példás, igazi bíró mintaképe volt s nyugdíjnyújtása bizonyára szomorúsággal tölti el azokat, akik hosszú bíraskodása alatt ügyes-bajos dolgaikkal hozzáfordultak.

— **Letartóztatták Budapesten egy volt cluji gyárost.** Budapestről jelentik. Dr. Rácz János nyugalmazott államtitkár feljelentést tett a budapesti főkapitányságon Horváth (Vigorovits) Sándor cluji szalámigyáros ellen, aki jelenleg Budapesten tartózkodik és a feljelentés szerint Clujon lakó rokonai kárára csalást és sikkasztást követett el, majd Clujról Budapestre szökött. Közben megérkezett a cluji rendőrség megkeresése is, amelyben kéri Horváth letartóztatását és kiadatását. A volt cluji szalámigyárost erre letartóztatták és amikor a főkapitányságon előállították, kiderült, hogy a bécsi rendőrség is körözi. A kiadati elárás befejeztéig az ügyészség fogházába kísérték.

Urológiai-, vese-, hólyag- és végbélbetegeknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan csökkenti a székelési zavarokat. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Filharmonikus zenekari próba február 21-én (hétfőn) este fél 9 órakor, vonópróba február 17-én (csütörtökön) este 9 órakor a Kulturpalotában.**

Holnap, pénteken
este 1/2 9 órakor a Kulturpalotában
BARTÓK BÉLA
világhírű zongoraművész és zeneszerző
hangversenye
Jegyek: 60 - 180 l Jig Sándor F. néi

Revolvertámadás egy budapesti földbirtokos ellen.

Titokzatos betörőbanda garázdálkodik Budapesten.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Irunk arról a vakmerő betörésről, amelyet ismeretlen tettesek az Erzsébet-köruton levő Hunnia gyógyszerárban követtek el, ahol kibontották a pincefalat és úgy hatoltak az üzletbe. Most újabb hírt ad magáról a betörő banda, amely ugyanazon módszerrel újabb betörést követett el. A banda ezúttal a Király-uccában levő Polonyi és Török divatárkereskedésbe tört be. Elrejtöztek az éjszaka a házban éjszaka folyamán kibontották a pincefalat. Az óriási raktárból csak azokat az árukat válogatták ki, amelyek nem nagy méretűek és amellyel a legértékesebbek. Az üzletben levő Wertheim-kasszát meg sem kísérelték felnyitni, csupán a kézipénztárból vittek el 40 pengő váltópénzt. A banda tagjai reggelig maradtak a házban és reggel, amikor a házmesterné kinyitotta a kaput, ki akartak menni. Ugyanekkor érkezett oda egy, a házban lakó földbirtokos és amint a földbirtokos a kapun belépett, összeütközött egy akta-

kás sapkás fiatalemberrel. A földbirtokos gyanusnak találta a fiatalembert és megállva figyelni kezdte. Erre a sapkás fiatalember revolvert rántott, a földbirtokosnak szegezte és azt mondta:

— Csend, egy szót sem, mert lelövöm.

Ezután egy kláttással előhívta társait, akik a házmesternére is revolvert fogtak és kényszerítették őt és a földbirtokost, hogy a kapu alá huzódnak. Egy revolverlövést is lettek, hogy nagyobb legyen a hatás, majd a sapkás fiatalember eldobta a kezében levő aktatáskát és a banda futásnak eredt. Nehány perc alatt eltűntek. Az eldobott aktatáskában divatárucikkek voltak. Rövid kutatás után kiderült, hogy betörés történt a házban levő divatüzletben. Telefonjelentésre a rendőrség is kísállt és megállapították, hogy körülbelül 4000 pengő értékű divatcikket vittek el a betörők. Az ujjlenyomatokból megállapítást nyert, hogy ott is a Hunnia gyógyszerár betörői jártak. A rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást a banda tagjai kézrekerítésére.

Thomka Zoltán huszárezredes megnősült.

Kosztka István elvált feleségét vette el az egykori aradi huszártiszt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Budapest előkelő társadalmi köréit szenzációs házasság tartja izgalomban. Thomka Zoltán az ismertnevű, aradi származású huszárezredes kötött ma házasságot: nőül vette Kosztka István dr. pénzügyminiszteri főtanácsos elvált feleségét, akinek a neve

az emlékezetes Röök Szilárd-uccal tragédia káposán vált ismeretessé. Kosztkáné, most már Thomka Zoltáné, volt ugyanis — ha passzive is — a főszereplője annak a megrondító feltékenységi drámának, amelynek során Kosztka István főtanácsos agyonlötte az Aradról elszármazott Valerian Zsiga huszárezredest.

Hogyan lehet rádióengedélyt kapni Aradon?

Kik árusíthatnak rádiót? — A készülékek bemutatása. — Az első lovas-hadosztály-parancsnokság rendelete.

(Arad, február 16.) Az aradi első lovas-hadosztály parancsnoksága a rádióhasználat tekintetében ma az alábbi hirdetményt adta ki:

„Mindazok az aradi és aradmegyei polgárok, akik rádió felvevőállomást óhajtának felállítani, ennek engedélyeztetése érdekében az első lovas-hadosztály parancsnokságához (Arad-vár) tartoznak kérvényt benyújtani. A kérvényhez a vonatkozó törvényrendeletés folytán az alábbi okmányok melléklendők:

1. Kérvény a Direcțiunea Generala P. T. T. (Posta- és táviratigazgatóság) címre.

2. Állampolgárságot és életkort igazoló bizonyítvány.

3. Társadalmi helyzetéről szóló bizonyítvány.

4. Az illető postahivatalnál beszerzett és a kérvényező adataival kitöltött bejelentési nyomtatvány-blanketta a rádió üzembe helyezéséről.

Mindazok, akiknek már előzőleg kiadott engedély volna a birtokukban, ezen engedélyüket a hadosztály parancsnokságnál legkésőbb február 25-ig bemutatni tartoznak.

Mindazok, akik a rádió használatának engedélyezését már régebben megfolyamodták ugyan, azonban a végleges engedélynek még nincsenek birtokában, a készüléket az engedély megérkezéskéig egyáltalában nem használhatják.

Mindazok, akiknek birtokában akár vásárolt, akár saját előállításukban készült rádiófelvevő állomás van, azonban mindezek még nem rendelkeznek használati engedéllyel, készülékeit Aradon az első lovas-hadosztály parancsnokságánál, vidéken az illető csendőrsőn záróbiztosítékolás végett legkésőbb március 1-ig bemutatni tartoznak. A használatot megakadályozó záróbiztosíték alkalmazása után a készüléket az illető tulajdonos birtokában hagyják s amikor majd felmutatja rádióengedélyét, a készülékről leszerelik a záróbiztosítékot.

— Az aradi ügyészség fogadóórál. Az aradi ügyészség titkársága közli, hogy mátol kezdve feleket kizárólag csak délelőtt 8—10 óra között fogad. Ugyanezen idő alatti nyújthatók csak be a büntetésbíró bizonyítvány iránti kérvények is

téket. A záróbiztosítékkal ellátott készülékek esetleges eladását, vagy elajándékozását a hadosztályparancsnokság hozzájárulása után annál a hatóságnál kell írásban bejelenteni, ahol a záróbiztosíték alkalmazása történt.

A katonai hatóságoknak a törvény értelmében jogukban áll a rádiót elkobozni, ha a) az illetőnek birtokában van ugyan a postavezérigazgatóság autorizációja, azonban nincs meg az első lovas-hadosztály parancsnoksága által kiadott engedély; b) ha bejelentési kötelezettségeinek eleget nem tettek ugyan, de a záróbiztosítéket feltörte és a készüléket használatba hozta, mielőtt a végleges engedélyt megszerzte volna; c) ha semmiféle engedély nincs birtokában, sőt még csak nem is folyamodta azt meg; d) ha a készüléket más helyen állította fel, mint ahova azt bejelentette s amely helyre az engedélye szól.

A rádió-készülékek, vagy bármely alkatrészek eladását csak azok izhetik, akik erre előzőleg a postavezérigazgatóság speciális engedélyt megszerzték. Az ezt igazoló engedélyt az illető kereskedő, vagy ügynök az első lovas-hadosztály parancsnokságánál eredetiben és egy hivatalos másolatban bemutatni tartozik, ahol a másolatot irattárba helyezik. A hadosztályparancsnokság különben ismételt felhívja a rádió forgalomba hozatalával foglalkozókat, hogy rádiókészülékeket, vagy bármilyen rádióalkatrészeket csupán csak azoknak adhatnak el, akik rádióengedélyüket előzőleg felmutatják.

Az ezen rendelkezés bármely pontja ellen vétőkkel szemben a törvény vonatkozó rendelkezés alapján a parancsnokság a legszigorúbban jár el és a készülék elkobzásán kívül még 5—10.000 lejig terjedő pénzbírsággal, hat hónaptól egy évig terjedő fogházbüntetéssel sújtják, valamint kémkedés címén haditörvény-szék elé is állítják.

Georgescu ezredes, a vezérkar főnöke, Savoin őrnagy, az információs iroda főnöke.

— Elfogott tolvaj. Radu Pascu vizsgálóbíró ma letartóztatásba helyezte Szántó Sándor munkanélküli aradi fiatalembert, aki özvegy Farkas Ferencné lakásáról nagyobb értékű ruhaneműt lopott el.

Mulatság.

Vendéglős-bál Aradon. A régi jó idők egyik legpompásabb táncmulatsága elevenedett meg ma este Aradon a legteljesebb anyagi és erkölcsi siker jegyében. Az aradi vendéglősök rendezték meg ezévi báljukat a Fehér Kereszt nagytermében, amelyről méltán el lehet mondani, hogy kiemelkedő szórakozása volt a farsangi bálszezonnak. Az agilis rendezőgárda fáradságtalan munkával tevékenykedett, hogy a lehető legünnepelesebb keretek között folyjon le az idén is a vendéglős-bál és munkájuk fényes koronája volt a megnyilvánult vig hangulat, a vidám mulatság s a hatványozottan fesztelen hangulat, amely mindig uralta a bált. Növelte a sikert az is, hogy a bálon az aradi színtársulat művészei: Borovszky Oszkár, Győző Alfréd, Havasi Mimi, Fekete Irén, Kertész Mancsi, László Andor, Pallay Mancsi és Paula, Papp László s Révész Lajos is résztvettek egy pompás kabaré keretében. A kiváló zongorakíséret Gellért Pált dicséri. Külön említésre méltó Albert Gyuszi, Almai Laci, Körössy Dudus és Halász Laci együttes zenekara által előadott nyilatvány, amelyen Almai Laci volt a primás. A műsor után a legnagyobb hangulatu tánc következett, egészen a reggeli órákig és a hajnal hasadása jelezte csak a pompás mulatság végét. A bálon F. O. Neu Vazul prefektus, dr. Angel István polgármester és Mutiu Traian rendőrprefektus is megjelentek, akiket a rendezőség nagy ünnepélyességgel fogadott.

— Az aradi várbál. Az aradi és aradmegyei németiség bálja február 19-én este 8 órakor lesz a Fehér Kereszt szálló helyiségeiben. Ez a bál már csak azért is tarthat számot nagy érdeklődésre, mivel a bálon a megyei fiatalság jelmezben és a bucsuk alkalmával szokásos virágos és pántlikás kalapdisszel jelenik meg. A fiatalság két zenekarral szombaton délután végigvonul Arad uccáin is, hogy a hatóságok fejét a bálra hagyományos módon meghívja. Meghívókra igényt tartók forduljanak a bál főrendezőjéhez, Medgyesi Bank főkeje, Str. Horia 1. sz.

— Jelmezestély Buziáson. A buziai Magyar Olvasókör február 19-én a gyógyteremben a szegényház javára zártkörű jelmezes álarcosbált rendez este 9 órai kezdettel.

— Deutsch és Thèmes álarcosbálja meg lesz tartva február 19-én a városligeti vendéglőben.

— Az Aviva-Barissia táncestély február 19-én feltétlenül meg lesz tartva a Krispin-teremben.

— A református táncos-teaest február hó 20-án délután 6 órai kezdettel a Központi-szálló összes termeiben.

Katolikus műsoros táncestély február hó 26-án (szombaton) este 9 órakor a Központi-szálló da termeiben. Bejárat ugy a főter, mint a Strada Alexandri (Salac-ucca) felől. Belépti díj személyenként 70 lej.

Mozi.

xx A kis lord, Burnet híres regénye után készült grandiózus kép csütörtökön kerül utóljára vetítésre az aradi Uránia mozgósínházban. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A modern filmdrámák közül magasan kiemelkedik az a kép, melyet „Ember a tűzben” címen csütörtöktől vetít az aradi Apolló mozgósínház. Nem az írói fantázia teremtette meg ezt a filmet, hanem meséjét maga az élet produkálta, az élet termelte ki és dolgozták át mesteri kezek filmre, melynek minden jelenete megremegteti a nézőt. Egy családi élet boldog békéje terül el az első felvonásokon, de csakhamar a megpróbáltatások kegyetlen órái következnek, melyet nagy türelemmel visel el a család, mert egy életcéluk van: gyermekük boldogsága. A nagy megpróbáltatások közepette jön a legkegyetlenebb, a házban tűz üt ki akkor, amikor egyedül a gyermek van otthon. Veszélyes lángok átölelik az egész épületet és akkor érkezik az anya a ház elé, mikor kijelentik, hogy a gyermek bennég. Egy bátor tűzoltó átérzi az anya fájdalmát és izgalmas jelenetek következnek, mikor megmentik a gyermeket. Az Ember a tűzben előadásai fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia mozgósínház legközelebbi műsora: „A három istentelen”, Lon Chaneyvel a főszerepben.

Megkezdődött a döntő csata Kinában.

Miért szakadtak meg a tárgyalások Anglia és Kína között. — Megfenyegették az angol munkásvezéreket.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Chicago Tribun jelentése szerint Kinában megkezdődött a döntő csata. Háromszázazernyi katonára áll szemben egymással Honan tartományban, ahol Csang Csolin és a kantoniak hadai mérkőztek össze erejüket. Látszólag Csang Csolin serege nagyobb, dacára annak, hogy Feng hadserege egyesült a déliekkel. A csata kimenetele még bizonytalan.

A londoni Times szerint O'Malley pekingi angol megbízottnak Csen külügyminiszterrel folytatott tárgyalásai Chamberlain legutóbbi beszéde

miatt szakadtak meg. Az új helyzet miatt O'Malleynek új utasításokat kell kérnie Londonból. — Shanghai jelentések szerint tegnap két zászlóalj brit gyalogság érkezett meg a városba.

Thomson angol postaügyi főigazgató tegnap beszédet tartott, amelyben kitért a munkás-ságnak arra a fenyegetésére is, hogy a szervezett munkások meg fogják akadályozni az angol csapatösszevonásokat. Ha ez bekövetkeznék — mondotta a főigazgató — akkor a munkásvezéreket a falhoz állítjuk és agyonlövétjük. Jó, ha ezt már eleve tudják. Thomson beszédének szokatlan hangja nagy megrökönyvést keltett a munkáspártban.

Véres apai harc a gyermekért.

Felmentettek emberölés vádja alól egy budapesti orvost.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Rendkívül érdekes ítéletet hozott ma a királyi ítéltábla. A budapesti társaságban nagy feltűnést okozott három évvel ezelőtt az a merénylet, amelyet dr. Gara István nyugalmazott százados-orvos követett el Shublich Mihály őrnagy ellen. Dr. Gara 1924-ben nősült meg, azonban házassága nem volt boldog és nemsokára rá el is vált. Az asszony magával vitte kicsiny gyermekét és az apa a válás dacára rendszeresen megvárta gyermekét a volt feleség lakása előtt és sétálni vitte. Amikor az asszony ezt megtudta, megtiltotta a gyermeket kísérő szobaleánynak, hogy dr. Garával sétálni menjen a gyermek. Három évvel ezelőtt, egy alkalommal így is történt. Amikor a szobalány meglátta a ház előtt az

orvost, visszafordult. Gara dr. azonban utánuk ment a házba és ebből aztán nagy botrány keletkezett. Épen odaérkezett ugyanis Shublich Mihály nyug. őrnagy, az asszony rokona, aki lelökte Garát a lépcsőről. Az orvos izgalmaiban revolvert rántott elő és vaktában lövést adott le, amely aztán az őrnagy comját érte, Szándékos emberölés kísérletéért indult meg a bűnvádi eljárás Gara dr. ellen. A törvényszék felmentette, azonban az ügy felebbezés folytán a tábla elé került, amely ma aztán kimondotta, hogy az apának igenis joga volt ahhoz, hogy gyermeke után menjen és aki e szándékban meg akarta akadályozni őt, helytelenül cselekedett. A tábla megállapította a jogos önvédelmet és felmentette az orvost, illetve a felmentő ítéletet jóváhagyta.

„Miért kellett Ausztriának tönkremennie?”

Sternberg Adalbert gróf legújabb könyve. — Conrad tábornagy posthumus levele Ausztria-Magyarország két legnagyobb botrányáról: a Redl-féle kémkedési ügyről és Auffenberg generális letartóztatásáról.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Sternberg Adalbert gróf, a harcos, kiváló publicista most adta ki legújabb könyvét „Warum Osterreich zugrunde gehen musste?” (Miért kellett Ausztriának tönkre mennie?) címen. Sternberg gróf munkájában kimutatja a régi monarchia bűneit, amelyek végül is a birodalom összeomlására vezettek. Könyvében Sternberg gróf leközöl egy levelet, amelyet hőtzenendorfi Conrad gróf, az osztrák-magyar hadsereg tavaly elhunyt vezérkari főnöke írt neki 1919. október 18-án, abból az alkalomból, hogy Sternberg gróf állást foglalt egy, a háborút tárgyaló könyvvel szemben, amelyhez Conrad szolgáltattott a szerzőnek adatokat. A levélben Conrad kitért a monarchia két legnagyobb botrányára: a Redl-féle kémkedési ügyre és Auffenberg generálisnak, a komarovi győzőnek bűnbakként való letartóztatására, amely a háború alatt nagy és viharos feltűnést keltett és amely Auffenberg teljes rehabilitálásával végződött. A két botrányról Conrad a következőket írta most nyilvánosságra hozott levelében Sternberg grófnak:

— Redlrel szemben, akit már kinevezésemkor hivatalában találtam, egyenesen fizikai ellenszenvvel viseltem. Ezért a vezérkari csapatszolgálatra helyeztem át, habár a nyilvántartó hivatal főnökségére terjesztették elő. Idelgelenes menesztésem után újra a vezérkarhoz került és pedig, mint a prágai hadtestparancsnokság vezérkari főnöke. A nyilvántartó hivatal általam kinevezett főnökének, Urbanski ezredesnek és a kémkedési ügyek referensének, Rouge kapitánynak érdeme ennek a gazembernek leleplezése. Kihallgatása után mindent lefoglaltak és egy esetleges per sem szolgáltatott volna újabb részleteket. Az öngyilkossággal a hadsereget akartam megóvni attól a szégyentől, hogy egy tiszt akasztóiára kerüljön és meg akartam mutatni, hogy a bűnösben még volt anynyi érzés, hogy önként menjen a halálba. Utólag megsajnáltam, hogy ettől a katonatiszti szemponttól vezettettem magamat, mivel Németországot kivéve sehol sem értették meg.

— Ami az Auffenberg-botrányt illeti, ugy Auffenberg letartóztatásáról sejtelmem sem volt, mint befejezett tényről értesültem arról

Bolfras főhadsegéd leveléből. Én vittem keresztül Auffenberg kinevezését Ferenc József császárnál, aki Ferenc Ferdinánd hasonló előterjesztését visszautasította. Én vittem keresztül, hogy amikor a császár Auffenberget a miniszterségről való lemondása után nyugdíjazni akarta, őt hadseregfelügyelővé, majd hadseregparancsnokká nevezte ki. Amikor a hadseregparancsnokságtól való felmentése ellen tiltakoztam, akkor már illetékes helyen nem hallgattak reám. Csak az a választásom volt, hogy vagy marad Auffenberg, vagy pedig én is felmentésemet kérem. Ezt azonban azokban a kritikus napokban, amikor elhatározottságra volt szükség, nem tehettem meg...

Auffenberg, a monarchia legzenéibb hadvezéréért azért börtönözték be a háború első hónapjaiban, mivel bűnbakra volt szükség néhány főherceg szerencsétlen intézkedéseinek elpalástolására. Tizezrével pusztultak el a katonák az orosz fronton néhány főherceg baklövészei következtében.

AZ ARADI

APOLLOBAN

ma, csütörtöktől

Ember a tűzben

Az egyetlen eredeti tűzoltó film.

A Scala színház égése.

Főszerepben:

Olga Tschehoea és Rudolf Rittner.

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

„A három Istentelen“, Lon Chaneyvel az aradi Uránia következő műsora

KÖZGAZDASÁG.

Újjászervezik a postát és a táviradót.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormány gazdasági bizottságának tegnap esti ülésén Manolescu pénzügyi államtitkár folytatta jelentését az olasz-román gazdasági bizottság tárgyalásainak eredményeiről. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a

megállapodások folytán Olaszországgal szemben úgy az import, mint az export vámokat a kívánt mértékben leszállítsák. A bizottság ezek után elfogadta a posta és távirada adminisztrációjának reorganizálásáról szóló törvénytervezetet. A következő ülést pénteken délelőtt tartják meg.

Zürichben 3.—, Párisban 14.70 a lej.
Zürichben utóközsdén 2.9875 a lej.
Helyi valutaárak. (Február hó 16.)
Kifizetések: Berlin 42.10, Amsterdam 71.10, Newyork 176.75, London 866, Páris 7.02, Milánó 7.69, Prága 5.25.50, Budapest 31, Zágráb 3.12.50, Bécs 25, Zürich 34.10. — Áru: Márka 42, dollár 176, angol font 860, francia frank 7, olasz lira 7.60, cseh korona 5.25, pengő 31, dinár 3.12, osztrák schilling 25, svájci frank —. — Pénz: Márka 40, dollár 174, angol font 830, francia frank 6.60, olasz lira 7.20, cseh korona 5, pengő 30.25, dinár 2.92, osztrák schilling 24.30, svájci frank 33.30. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdényítés. (Február hó 16.)
Berlin 123.20, Amsterdam 208.02.50, Newyork 519.87.50, London 2522, Páris 20.42.50, Milánó 22.40, Prága 15.40.50, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 3, Varsó 58.10 Bécs 73.22.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Február hó 16.)
Berlin 123.20, Amsterdam 208, Newyork 519.87.50, London 2522, Páris 20.41, Milánó 22.45, Prága 15.40.50, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 3, Bécs 73.22.50.

Bucaresti-i tőzsdézárlat. (Február hó 16.)
Devizák: Páris 6.90, Berlin 41.90, London 845, Newyork 173.75, Milánó 7.55, Zürich 33.50, Bécs 24.60, Prága 5.20. — Valuták: Napoleon 710, márka 41, léva 1.25, török lira 0.88, angol font 850, francia frank 6.90, svájci frank 33, olasz lira 7.30, drachma 2, dinár 3.10, dollár 175, lengyel zloty 20, osztrák schilling 25, pengő 29, cseh korona 5.20.

Rádió-műsor.

Csütörtök, február 17. Wlen-Grác. 21.05. Löwe Anália dalestélye. — 22.15. Fuvós kamarazene. — Pozsony. 17.45. Hangverseny. — 22.30. Kávéházi zene. — Zágráb. 20.30. Hangversenyt. — Milano. 20.45. Operettelőadás. — Breslau. 20. Eduard Künnecke-est. — Prága. 20.08. Hangverseny. — 21.10. Szórakoztató zene. — London-Daventry. 21. Hangverseny. — Leipzig. 16.30. Zenekari hangverseny. — Stuttgart. 20. Népszerű zenekari hangverseny. — Frankfurt a. M. 20.15. Régi kamarazene, utána tánczene. — Róma. 17.15. Hangverseny. — Berlin. 21. „Tóbiás hazatérése“: Haydn oratórium. — 22.30. Tápczene. — München. 19. Közkezdelt operafantáziák. — 20.30. Rádiórevü. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 15. Kertészeti elő-

adás — 15.30. Gyermekekmesék. — 17.02. Az Opera Kamarazenekarának hangversenye. — 18.20. Rákosi Sándor előadása Jászai Mariról. — 19. Operaelőadás, utána cigányzene.

Az aradi Urániában

ma utóljára
**BURNE REGÉNYE UTÁN:
KIS LORD.**

Főszerepben:
MARRY PICKFORD.
Az előadások 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9-kor kezd.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékéri nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Ezton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejtethetlen drága halottunk

ifj. Rosenczweig Jánosné

koporsójára koszorut helyeztek és temetésén megjelenésükkel fájdalunkat enyhíteni igyekeztek.

Rosenczweig- és Dániel-
család.

Erzsébet Mozgó
Ma d. u. 6 és este 9 órákor utóljára
A MEGPOFOZOTT.
Leonté Andreiev híres drámája után.
Főszerepben: Lon Chaney (A Notre-dame-i toronyór) főszereplőjével.
Holnaptól: **GÖSTA BERLING**
Selma Lagerlöfnek híres regénye után.

„OLYMPIA“ jelmezestély febr. hó 19-én Micelacsn az „Omnia“ mozgóban.

BRAUN GUSZTÁV téglagyára
Arad,
ajánl azonnali szállításra: 1.000.000 falazó géptéglát saját iparvágányon waggónra rakva. Kisebb mennyiségben is kapható.
Telefon: 171. és 185. 324

A város központjában emeletes bérház!
nagy bérjövdelemmel, feltűnő olcsó áron eladó. — Megbízott:
Györfly „Mures“ Irodája Str. Unirel

Arad. Strada I. Russu Sirianu (Aulich L.-u) II a szám
szép emeletes ház elfoglalható 5 szobás. fürdőszobás lakással kedvező feltételek mellett eladó.
Bővebbet ugyanott a földszinten.

HAJEK ANTAL
utóda, Arad
a heti árjegyzékének kivonata:
6 személyes étkező-készlet, fehér ... 790 lej
II. rendű étkezőkészlet, virágos ... 1000 lej
I. rendű étkezőkészlet, virágos ... 1200 lej
Rosenthal-szervizeknél
20% engedmény!

Végeladás nélkül mélyen leszállított árban vásárolhat: Gyermekekharisnyát 15 lejtől, férfi-zoknit 22 lejtől, szlyemharisnyát 95 lejtől. — Szvetttert, mellényt, Pulovert, kötött kabátot, férfi inget, nyakkendőt stb. stb. **legolcsóbban:**
Klein Lajosnál
Arad, 762
Sir. Metany II.
Építetők figyelmébe! Mindennemű építkezési és átalakítási munkálatokat nevezetesen: új építkezéseket, épületek jó karban tartását tervezéseket a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb ár mellett elvállalta:
Eberlein Ferenc építészeti irodája Arad, Str. Vicentiu Bubas 12. (volt Kiss Ernő-uoan)

12-ik Bécsi Nemzetközi Mintavásár
1927. március 13-19-ig.
(Technikai mintavásári márc. 18-20-ig)
Nemzetközi autó- és motorkerékpár kiállítás. Külön lengyel kiállítás.
„Technikai ujdonságok és találmányok.“
Reklám-kiállítás.
Mezőgazdasági mintakiállítás.
„A háziállatok.“
(Bemutatása az okszerű állattartás és állatpolásnak.)
Élelmiszer és élvezeti cikkek kiállítása.
Utlevél vizum nélkül! Mintavásári igazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. Menetdíjkedvezmény a román, magyar, lengyel, csehszlovák, és osztrák vasutakon, valamint a Dunán is. Magyar átutazási vizum rövid uton a határátlépésnél. Csehszlovákián keresztül való utazás vizummentes.
Vásárl igazolványok 170 lejért kaphatók
BÉCSI MINTAVASÁRI R.-T. WIEN VII. valamint alábbi tiszteletbeli képviselők útján: Kereskedelmi és Ipar-kamara Arad, „Idet“ utazási és szállítást vállalat Arad, Strada Berthelot No. 2. Schenker & Co. romániai nemzetközi szállítási vállalat R.-T. Arad, Acsev-palota, Compagnie Internationale des Wagons-Lits, Boulevard Regele Maria 18.

Egy ujonnan készült teljesen modern
diófa nagy ebédlő
eladó. 10405
Cím: Rudolf Moşse hirdetőben.

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ
pentru Intreprinderi Industriale și Financiare (Pankotai Uradaion) Arad, Strada Eminescu (Deak Ferenc-ucca) 19. szám, I. emelet.
Telefon 312, 610.
Prompt szállításra ajánl Aradhegyaljal villamos vasúton:
I. a bükk, cser, tölgy és gyertyán tűzifát, 7 sukkoz szállókarót, kerítésoszlopot és a keményfaszakmába vágó összes anyagokat

Maculatura papir 5 kgros
csomagokban kapható az
Aradi Közlöny kiadóiban.

ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Részvényalírási felhívás!

Az Aradmegyei Takarékpénztárnak 1926. évi március hó 14-én megtartott rendes évi közgyűlése az intézet alapitókijének 6.750.000 lejről 20.250.000 lejre való felemelését határozta el, mit a kormányhatóság 25243—1926. szám alatt engedélyezett.

Ezen tökéemelés részbeni keresztülvitelére ezidőszerint 13500 darab egyenkint 500 lej névértékű részvényt bocsájtunk ki, amelyeket az intézet részvényeseinek a következő módozatok mellett ajánlunk fel átvételre:

1. Minden régi részvény, vagy két darab részvényutalvány tulajdonosának egy darab új részvényre elővételi jog biztosított. Az elővételi jog gyakorlása alkalmával a régi részvények lebélyegzés végett bemutatandók.

2. A részvények kibocsájtási ára darabonként 700 lej, amely összegből 500 lej a részvénytökhöz, 200 lej pedig a rendes tartalékalaphoz csatolódik. A kibocsájtási árfolyamon felül részvényilleték és költség felében darabonként még 25 lej fizetendő.

A fentiek szerint darabonként összesen 725 lejt kitevő átvételi ár a jegyzés, illetve az elővételi jog gyakorlása alkalmával teljes összegben fizetendő be.

A befizetésről ideiglenes elismervény adatik ki, amelynek ellenében későbbi időpontban fog az új részvény kiadatni.

3. Az elővételi jog 1927. év február 26-ig bezárólag Intézetünk pénztárának a hivatalos órák alatt gyakorolható.

4. Az új részvények az 1927. évi január hó 1-től kezdődőleg részesülnek az üzleteredményben, alapszabályszerű jogaik pedig a befizetés megtörténetétől kezdve illetik meg az új részvényeseket.

5. Az új részvényeket a kormányhatóság engedélyének megfelelően csupán román állampolgárok jegyezhetik.

6. Azon részvényesek, akik a jegyzési határidőn belül elővételi jogukat nem gyakorolják, igényeiket elvesztik s az át nem vett részvények elhelyezéséről az igazgatóság fog — de nem a kibocsájtási áron alul — gondoskodni.

Arad, 1927. évi február hó 11-én.

AZ ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR
IGAZGATÓSÁGA.

981

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden szöveg hirdetésre 4 lej — bann, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kiemelt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmazza a fogva eredetű alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket tetőn újonnan is feladhatók, telefon szám: 101. * * * * *

Levelezés.

Hajhullás és hajkorpa

ellen a legjobb szer az **Egger Petrol**. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Házasság.

MEGNŐSÜLNE 45 éves gyáros, hozzáillő vagyonos hölgyek teljes című leveleit „Temesvári” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéri. 967

Alkalmazás.

MAGÁNHAZBAN házmesterpár felvétetik. A nő háztartásbéli dolgokat végezni köteles. Schweidel József-u. 7. sz. 968

ROMÁNUL és magyarul beszélő rendes írású hivatalosolgát keresünk. Írásbeli ajánlatok benyújtandók Pátria fatermelőnél, Radnai-uton. 973

GYERMEKTELEN házmesterpár felvétetik, az asszony bejáró legyen. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 970

JOLFÓZÓ mindenféle szárcsánál felvétetik Báronynál, Szabadság-tér 18. 977

CEPŐZLETBE gyakornok felvétetik. Cím Rudolf Mosse hirdetőben. 10405

18-13 EVES KIFUTÓ LEANY azonnal felvétetik. Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I em. jobb. 1000

KIFUTÓ FIU nappalra felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 509

Lakás.

KÉTSZOBABÓL álló lakás Lutheránus templom mellett kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 980

NEGY szoba, elő, fürdő és cselédszoba bérbeadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 978

MÁRCIUS 1-re jól berendezett butorozott szobát keresek ur családnál, esetleg teljes ellátással. Írásbeli ajánlatokat „Pető” csokoládé gyárba kéretnek árjelöléssel Str. T. Viadimirescu (Dobó-ucca) 11. 10405

ELEGÁNS különbejárta szobát fürdőszoba használatra keresek a központban. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 985

Vétel és eladás.

UTAZÓBŐRÖND, fürdőkap, lánczó, antik szekrények, Biedermayer szalon, réz gyermekágy, komplett szobaberendezések, asztalok, székek, szekrények, bőr és szalon fotelok, gyermekkoszák, zongoraszékek, könyvszekrény, kőszital, kihúzható faágy, kávé damaszt asztal, neműk, storeok, különböző villanylámpák, porcelánok, dísz tárgyak, festmények, hintaszék, kis Singer gép, stb. eladók. Sz. Zóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I em. jobb. 1000

Villany, csempe és telefon berendezési vállalat.

Költségvetés vidékre is díjtalan!
Radio készülékek és felszerelések

Varga és Rosenfeld Radio és villanyfelszerelési vállalatnál
Arad, Bulv. Reg. Maria 12. : Telefon 808.

BANK céljára nagyobb wertheim cassa kerestetik megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 969

BONTASBÓL kikertült faanyagok olcsón kaphatók Ovár-téren a Nóra-féle faárugyár telepén. 965

HÁROM mtr. hosszú, 185 ctm. széles új perzsaszőnyeg eladó. Érdeklődni az Aradi Közlöny kiadójában. 976

ZONGORA, keresztúros, fekete, jutányos áron eladó. Arad, Str. Alexandru Gavra 22. 904

BIZOMÁNYBA KERESK dísz tárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyegeket, közszükségleti cikkeket, férfi ruháneműt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I em. jobb. 1000

TISZTA RONGYOT gépek tisztogatására kerestetik megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 960

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Üzletek.

NAGYFORGALMU berendezett faterlephoz cca 250.000 lejjel rendelkező társat keresünk. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérünk. 966

BÉRBEADÓ udvari szoba műhelynek. Virág Kálmán Arad, Bul. Carol 7. 979

Ízletes, polgárisan készült ebéd,

(8 tál étel) 25 lejért, vacsora 20 lejért. Abonánsok részére ebéd, vacsora hetenkint 300 lej, egy óra 1200 lej. Kifűzőt, kenyéret, borot, frissen csapolt temesvári sör a 691

„Permutató” vendéglőben
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 39. (Boros B-tér)

Rádió amatőrök

Készülékét tökéletesítjük! Olcsó alkatrészek raktára. Készülékek felszerelve már 6500.— lejtől

S. Hell és Társa

villanyfelszerelési és rádió üzletében
Arad, Ortutay palota. 15288

Bukaresti harisnyagyár

azonnali belépésre a következő szakmunkásokat keresi:

„Längemacher, Fussmacher an der Cottonmaschine”,

munkásokat a

„repaszírozáshoz, aufstoszóhoz, légoláshoz és formáláshoz”.

Ajánlatok RUDOLF MOSSE Bucaresti, Calea Victoriei 31. „COTTONMASCHINE S. 481” jellegre kéretnek. 972